БУТУН ДУН'Ё ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТ (большевик) ЛАР ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 172 (6599)
28 АВГУСТ 1946 йил ЧОРШАНБА
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

Даладаримизда етишган Сталинча мўл ҳосилни уюшқоқлик блан йиғиб-териб олайлик! **Ш. Кузанбоев.**—Теримнинг биринчи кунида, **Аҳмад Исмоил.**—Илғор колхозда, **Қ. Юсуфий.** — Пунктлар ҳосилни қабул қилишга тайёр эмас (1-нчи бет).

Тўртинчи бешйилликнинг йирик иншоотларидан бири. — Акмал Пўлатов.—Каттақўрғон ҳовузини муддатидан илгари қуриб битказайлик, **В. Шпотин.** — «Ўзбекистон денгизи» (2-нчи бет).

А. Александровский. — Тошкент партия ташкилотларида бешйиллик планни пропаганда қилиш (3-нчи бет).

Репарациялар тўғрисидаги масалага доир. Румония, Булғория, Венгрия ва Финляндияга доир иқтисодий масалаларни кўрувчи комиссия мажлисида **В. М. Молотовнинг** 26 августда сўзлаган нутқи (3-нчи ва 4-нчи бетлар).

ТАСС радиояси (4-нчи бет).

Маршал Титонинг мухбирлар берган саволларга жавоби (4-нчи бет).

Пахта йиғим-теримига большевикча уюшқоқлик блан киришайлик

Республикамизда пахта йиғим-терими бошланди. Ўзбекистонда пахтачиликни тиклаш ва янада юксалтириш Сталинча программасининг биринчи ҳал қилучи йилини якунлаш ва Ўзбекистон пахтакорларининг ўртоқ Сталин олдида ўз устларига олган мажбуриятларини амалга ошириш пайти келди.

Ўзбекистон пахтакорлари учинчи қурултойининг вакиллари ўртоқ Сталинга ёзган тарихий мактубларида бундай деган эдилар:

«Ўзбекистонда пахтачиликни юксалтиришнинг Сиз тасдиқлаб берган программасини бекаму-кўст бажариш бизларга шараф ҳам фарздир; ва ҳаттоки Сталинча программани муҳлатидан ҳам аввал бажаришни ўзимизнинг муқаддас бурчимиз деб биламиз!».

Пахтакорларимиз ўзларининг ана шу муқаддас бурчларини тўла бажариш учун йил бўйи фидокорона меҳнат қилдилар. Натижада пахта далаларимизда Сталинча мўл ҳосил етишди. Эндиги вазифа — ана шу мўл ҳосилни сра нобуд қилмай ўз вақтида саранжомлаб олишдан иборатдир

Пахта мўл ҳосили учун кураш илғорлари — юзцентнерчи бригада ва звенолар ғўзани яхши парвариш қилиб, унинг сер ҳосил бўлиши ва барвақт очилишини та'минладилар. Йиғим-теримга ҳозирлик ишларини тугаллаб пахтани теришга киришдилар.

Республикамизнинг колхоз ва совхозларидан пахта теришга тушганлик ва давлатга янги ҳосил топширила бошланганлиги тўғрисида янгидан-янги хабарлар келаётир. Тошкент область, Қорасув районидаги донгдор «XVIII партсъезд» номли колхоз давлатга 7 тонна пахта топширди. Қашқадар'ё область, Қарши районидаги «Гавҳар» колхози ҳаммадан илгари теримга тушиб, биринчи куниёқ қабул пунктига 485 килограмм пахта келтирди. Сурхондар'ё областидаги «Сурхон» совхозида 100 тоннага яқин отбор ва биринчи сорт пахта терилди. Бундай илғорларнинг қатори кундан-кун кўпаймоқда.

Эрта-индин республикамизда пахта терими оммавий тус олиши керак. Аммо, шунга қарамай, ҳали кўпгина колхоз, совхоз ва қабул пунктларида тайёрлик ишлари партия ва ҳукумат талаб қилгандек яхши ташкил қилинган эмас. Маҳаллий партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари, айниқса техника экинлари бўлимларининг ходимлари йиғим-теримга тайёрлик ишларини кенг қизитиб юборишга жиддий э'тибор бермаётирлар.

Бухоро областида ҳаммадан олдин терим бошланган бўлса ҳам, шу вақтгача кўпчилик колхозларда йиғим-терим плани ишлаб чиқилган эмас. Тайёрлик ишлари ўзибўларчилик блан бораётир. Тошкент областининг Бекобод районидаги бирмунча колхозларда пахта териш бошланди. Аммо район техника экинлари бўлими колхозларга йиғим-терим планини тузиш, керакли асбоб-ускуналарни тайёрлаш юзасидан ёрдам бермаётир. Ҳатто район техника экинлари бўлимининг бошлиғи ўртоқ Исломов йиғим-теримга тайёрлик юзасидан нима ишлар қилинаётганидан мутлақо хабарсиз. Бу ҳол колхозларда теримнинг дастлабки кунлариданоқ бирмунча камчиликларнинг юз беришига сабаб бўлмоқда.

Пахта ҳосилини саранжомлаб олишда айниқса давлат пахта тайёрлаш пунктлари ва пахта заводларининг зиммасига жуда катта вазифалар юкланди. Пахта пунктлари теримнинг биринчи кунидаёқ колхозлардан ҳосилни қабул қилишга ҳозирланган бўлишлари шарт. Аммо республикадаги кўпгина қабул пунктлари колхозлардан янги пахта ҳосили кела бошлашига қарамай, ҳалигача тайёрлик ишларини тамом қилган эмаслар.

Наманган область пахта трестига қарашли пунктларда ўтган йилги пахталардан 32 минг тоннаси шу вақтгача ташиб олинмай ётади. Омборлар, майдончалар бултурги пахталар блан банд бўлгани сабабли пунктларни ремонт қилиш ишлари кечикаётир. Область пахта трестининг бошлиғи ўртоқ Аношкин бўлса, бу жиддий камчиликларни йўқотиш ўрнига айбни бошқаларга юклаб, ўзини оқлашга уринмоқда.

Фарғона область пахта тайёрлаш тресги (бошлиғи ўртоқ Дерглазов) ҳам пунктларни ҳосилни қабул қилишга тайёрлашда жиддий камчиликларга йўл қўйиб келмоқда. Бағдод районидаги Серово пунктида (мудири ўртоқ Камолов) 7 та омборнинг томлари ҳалигача сувалмаган, тарозилар ремонт қилинмаган. Пахта пунктларининг янги ҳосилни қабул қилишга тайёр эмасликлари тўғрисида Бухоро, Тошкент, Хоразм ва бошқа областьлардан ҳам кўпгина хабарлар келаётир.

Ҳозирги куннинг энг муҳим вазифаси аввало пунктларни янги ҳосилни қабул қилишга тайёрлаш, колхоз ва совхозларда барча куч ва воситаларни сафарбар этиб, пахта йиғим-теримини муваффақиятли ўтказиш учун большевикча уюшқоқлик блан ҳамма ҳозирлик ишларини тугаллашдан иборатдир.

Ҳарбир колхоз ва совхоз пухта ишланган йиғим-терим планига эга бўлиши шарт. Бу планда йиғим-терим даврида қилинадиган ишларнинг ҳаммаси ишчи кучларига ва ҳосилга қараб аниқ белгиланган бўлиши керак. Колхоз правлениялари ва совхоз дирекциялари ҳамма теримчиларни икки-уч хонали этаклар блан та'минлаб, уларга пахтани сортларга ажратиб теришни яхши ўргатишлари лозим. Ҳарбир колхоз теримга тушиш олдидан этак ва қоплар тайёрми, йўл-кўприклар тузатилганми, от-аравалар тахт қилинганми ва бошқа шу каби зарур тадбирларнинг ҳаммасини кўздан кечириб, камчиликларни дарҳол тузатиш керак.

Колхоз ва совхозлардаги бошланғич партия ташкилотлари пахта ҳосилини ўз вақтида йиғиштириб олишда ўз устларига катта вазифалар тушганини унутмасликлари керак. Улар колхозчиларга ва совхоз ишчиларига пахтачиликда кескин бурилиш йили бўлган 1946 йилнинг ҳосилини нобуд қилмай йиғиштириб олиш ва давлат планларини тўла ва ошириб бажаришнинг сиёсий моҳиятини яхши тушинтиришлари ва йиғим-терим кампаниясини муваффақиятли ўтказишда коммунистларнинг авангардлик ролини та'мин этишлари керак. Бошланғич партия ташкилотлари колхоз ва совхозларнинг йиғим-теримга тайёрлик ва уни ўтказиш юзасидан тузган иш планларини ўз мажлисларида муҳокама қилишлари ва белгиланган тадбирларнинг ўз вақтида тўла амалга оширилишини та'мин этишлари лозим. Йиғим-терим даврида барча оммавий-сиёсий ва агитация-пропаганда ишлари далага — бевосита колхозчилар ва совхоз ишчилари ўртасига кўчирилсин. Терим сур'атини кўтариш учун социалистик мусобақа ва стахановчилик ҳаракати кенг қизитиб юборилсин.

Пахтакор ўртоқлар, барча куч ва имкониятлардан тўла фойдаланиб, мўл пахта ҳосилини ўз вақтида териб давлатга топширишга большевикча тайёрлик блан киришингиз, Сталинча тўртинчи бешйилликнинг биринчи йилида пахтачиликни ривожлантириш юзасидан олган мажбуриятларингизни тўла ва ошириб бажариш учун курашингиз!

Колхозчилар Шаҳрихон ГЭС қурилишига чиқдилар

АНДИЖОН (ЎзТАГ). Андижон областида 6 минг колхозчи Шаҳрихон гидроэлектростанцияси қурилишига чиқди. Колхозчилар ер қазиш, бетон ётқизиш, станция биноси учун ғишт тайёрлаш ишларига киришдилар.

Олтинкўл ва Марҳамат районлари ўз участкаларига 1.500 киши юбордилар. Бу участкаларда иш қизиб кетди. Марҳамат район, Қорақўрғон қишлоқ советидаги «Комсомол» колхозининг а'золаридан Умирзоқ Абдураҳмонов, Муҳаммад Ўтанов, Турғунбой Абдуллаев ўртоқлар ҳар куни 5 кубометрдан ер қазиб, нормани 2 ярим марта ошириб бажармоқдалар.

Қурилиш бошлиғи ўртоқ Сидоровнинг ЎзТАГ мухбирига айтишича, Шаҳрихон дар'ёсида еттита гидро станция қурилади. Ҳозир қурила бошлаган станция ана шу гидро электростанцияларнинг биридир. Қурилишда 1 миллион 300 минг кубометр ер қазилади, 18 минг кубометр темир-бетон ётқизилади. Шаҳрихон ГЭСи Андижон областида электр қувватини анча оширади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатларининг диққатига

1946 йил 30 августда Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида Ўзбекистон ССР Олий Советининг VIII Сессияси очилади.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Сессиясига келган депутатлар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг биносида эрталаб соат 10 дан кеч соат 10 гача рўйхатдан ўтади (Қизил майдон, Карл Маркс кўчаси, 3-нчи уй).

Совет Иттифоқи шаҳарларида. **Суратда:** Марий АССРнинг пойтахти Йошкар-Ола шаҳар, Совет кўчасида қурилган янги уй-жой биноси.

Б. Мясников фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

СОВЕТ ИТТИФОҚИДА

ПАРИЖ СУЛҲ КОНФЕРЕНЦИЯСИ КИНОГА ОЛИНДИ

Марказий кинохроника студияси Париж Сулҳ Конференциясининг ишларига бағишланган биринчи журнални мамлакатдаги кинoларда кўрсатиш учун чиқарди. Совет делегациясининг бошлиғи ўртоқ В. М. Молотовнинг Парижга келиши, Украина ва Белоруссия делегацияларининг келиши кинога олинди. Шундан кейин, Люксембург саройида конференция ишларининг бошланиши тасвир этилади.

Операторлардан В. Ешчурин, М. Ошчурков ва Р. Халушаковлар совет делегацияси бошлиғи ўртоқ В. М. Молотовнинг биринчи ялпи мажлисда сўзлаган нутқининг бир қисмини овозли плёнкага ёзиб олдилар.

Янги кинoжурнал Совет Иттифоқидаги барча кинотеатрларга юборилади. (ТАСС).

А. П. КАРПИНСКИЙ ХОТИРАСИНИ АБАДИЙЛАШ

СССР Олий та'лим министрлиги отоқли геолог, СССР Фанлар академиясининг собиқ президенти А. П. Карпинскийнинг хотирасини абадийлаш тўғрисида буйруқ чиқарди.

Москва, Ленинград, Ўрта Осиё ва Тбилиси университетлари геология-тупроқшунослик факультетлари, Москвадаги геология қидириш институти, Ленинград, Свердловск ва Днепропетровскдаги тоғ институтларининг студентлари учун А. П. Карпинский номида ойига 400 сўмлик стипендиялар белгиланди. (ТАСС).

ҚИШЛОҚЛАРДАГИ ҚУРИЛИШЛАР УЧУН КАДРЛАР

КИЕВ, 23 август (ТАСС). Украина қишлоқларидаги қурилишлар учун инженерлар тайёрлайдиган 8 та техникум ва институт очилди. Ҳамма областьларда қурувчи бригадирлар, десятниклар, техниклар ва мастерлар тайёрлайдиган курслар ташкил қилинди.

Оммавий касб эгалари— дурадгорлар, ғишт ётқизувчилар, тунукачилар қурилишларнинг ўзларида тайёрланмоқда. Запорожье областидаги Гулай-Поле районида 200 га яқин киши назарий та'лимот блан бирга Осипенко номли колхоздаги қурилишларда муваффақият блан амалий тажриба олди. Инженер ўртоқ Трояненко раҳбарлигидаги бинокор шогирдлар колхозчилар учун 20 та уй қуриб бердилар, пойдевор қуриш, ғишт ётқизиш ва том ёпиш техникасини ўрганиб олдилар.

ЕР МАГНЕТИЗМИ ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИНИНГ ЭКСПЕДИЦИЯЛАРИ

ГУРЬЕВ, 19 август (ТАСС). Ер магнетизми илмий-текшириш институтининг иккита экспедицияси Гурьевга келди. Экспедициялар Урол, Волга ва Эмба дар'ёлари районида ишга киришдилар. Экспедициялар бу районлардаги нефть қатламларини муфассал текшириш учун ма'лумот тўплайдилар.

КАТТА ЮТУҚЛАР

Андижон темирйўл бўлимининг ишчиларидан С. Т. деган киши 50 сўмлик пул-буюм лотерея билетига 25.000 сўм ютди. Шунингдек шу областьга қарашли Хўжаобод районидаги «Қизил октябрь» колхозининг а'зоси Х. М. деган киши ҳам 50 сўмлик лотерея билетига 25.000 сўм ютди.

Избоскан район, Пайтуғ қишлоқ советидаги Охунбобоев номли колхоз а'зоси П. лотерея билетига 60 минг сўм, Ўртоқлар қишлоқ советидаги Охунбобоев номли колхоз а'зоси Х. 25.000 сўм ютди.

Далаларимизда етишган Сталинча мўл ҳосилни уюшқоқлик блан йиғиб-териб олайлик!

ТЕРИМНИНГ БИРИНЧИ КУНИДА

Қорасув районидаги XVIII партсъезд номли колхознинг пахта далаларида бу йил мўл ҳосил етишди. Колхозчилар Сталинча программани ошириб бажариш йўлида фидокорона меҳнат қилишлари натижасида, бу ютуққа эришдилар. Колхозчилар ҳосилга-ҳосил қўшиш учун ишни бўшаштирмай ҳозир ҳам ғўза парваришини давом эттирмоқдалар. Ҳар туб ғўзада бўлиқ кўсаклар тобора кўпаймоқда.

Ғўза сифатли парвариш қилинганидан пахта эрта пишиб етилди. Колхозчилар ўз меҳнатларининг самараси мўл пахта ҳосилини териб, давлатга топширишга киришдилар.

Пахта яхши очилганидан теримчилар ўз нормаларини ошириб бажармоқдалар. Теримнинг биринчи куниданоқ социалистик мусобақа қизиб кетди. Медальли чевар теримчи ўртоқ Жовматова ҳаммага намуна бўлмоқда. У, бир кунда 70 килограмм пахта териб, нормасини уч ҳиссадан ошириб бажарди. Шунингдек Тўтия Жўраева ҳам 60 килограммдан ошириб пахта тераётир. Теримда нормасини икки-уч ҳисса бажараётган теримчилар кун сайин кўпаймоқда.

Бригадалардан ўртоқ Мамадали Мадсаидов участкасида мўл ҳосил етишди. Бригада ҳозир 1.277 килограмм, Султон Эрматов 550 килограмм отбор сорт пахта териб топширдилар. Бу бригадалар теримда олдинда бормоқдалар.

Колхоз правленияси пахта йиғим-теримига ҳар тарафлама пухта тайёрлик блан киришди. Терим мавсуми учун керакли ҳамма нарса олдиндан тайёрлаб қўйилди. Хирмон жойлари, этак ҳам етарли. Сушилкалар ҳозирданоқ ремонтдан чиқарилди.

Колхоз терилган пахтани кетма-кет пунктга топширмоқда. Дастлабки терилган 7 тонна пахта пунктга топширилди.

Ш. КУЗАНБОЕВ.
(«Қизил Ўзбекистон мухбири»).

ИЛҒОР КОЛХОЗДА

Поёнсиз дала. Кўмкўк пахтазор. Екинли шабада бир текисда ўсган ғўзаларни денгиз каби чайқатиб ўтар ва сўнгра узоқларга жилваланиб сузади.

Қуёш уфққа кўтарилмасданоқ далада қизғин иш бошланди. Колхозчилар ғўзанинг сўнгги парваришини ўтказмоқдалар. Қатор ораларида ишлаётган колхозчиларнинг бир қисми бугун энг сўнгги чеканкани тугаллайдилар. Яна бир қисми культивация қилиб, ўғит солмоқда ва суғормоқда.

Ўтган йил ҳар гектар ердан 70 центнердан ҳосил олган орденли Шароф Расулов бошлиқ звено а'золари бу йил гектаридан юз центнер ҳосил олишга қарор қилганлар.

Колхозда Расулов звеноси сингари юқори ҳосилли звено ва бригадалар кўп. Ўтган йил гектаридан 36 центнердан ҳосил олган Шокир Шарофов бошлиқ бригада бу йил 45 центнердан, Хайитов звеноси 70 центнердан, Худойберди Салимов ва Хайтова звенолари юзцентнердан ҳосил бермоқчи. Колхознинг ифтихори бўлган бу илғор бригада ва звенолар ва'даларига мувофиқ ҳосил етиштирганлар.

Колхоз асосан уруғлик пахта экади. Бирнеча йиллардан буён республика колхозларига юқори сифатли уруғ бериб келмоқда. Колхоз мамлакат олдидаги бу хизмати учун қишлоқ хўжалик виставкаси томонидан биринчи даража диплом, битта енгил машина, 10 минг сўм пул олган ва «Ҳурмат белгиси» ордени блан мукофотланган. Шундан буён колхоз ўз шуҳратини сақлаб келмоқда. Ўтган йил 95 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 27 центнер ўрнига 34 центнердан ҳосил олди.

Ўзбек халқи пахтачиликни ривожлантириш учун умумхалқ юриши бошлади. «Пролетар» колхозининг а'золари бу ҳаракатга қўшилиб, пахта майдонини кенгайтириш ва ҳосилни оширишга астойдил киришдилар. Бу йил 105 гектар ерга чигит экилди. Давлат блан қилинган шартномага мувофиқ ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил олиш керак. Колхозчилар 55 центнердан ҳосил етиштириш учун далада ажойиб иш намуналарини кўрсатдилар. Ўтган йил 600 меҳнат куни ишлаб донг чиқарган сувчи Эргаш Ражабов бу йил яна ҳам яхшироқ меҳнат қилиб, кунига икки-уч нормадан ишламоқда. У колхознинг ғўзаларини ўз вақтида ва сифатли қилиб суғорди. Қудрат Холиқов, Исо Низомовлар ҳар куни 1 гектар ўрнига 2 гектардан ерни культивация қилдилар. Пасир Зарипов, Шаҳри Орзиева сингари ўнлаб кетманчилар нормаларини икки-уч ҳисса ошириб адо этдилар.

Колхоз мўл ҳосилни нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун яхши тайёргарлик кўрган. Анча вақтдан буён боқилаётган отлар ҳозир совитилмоқда. 10 арава ремонт қилинди. Бир автомашина пахта ташишга ажратилди. 5 та тарози тахт қилиб қўйилди. Даладаги хирмон жойлари яхшилаб сувалмоқда. Бригадалардаги 4 та омбор ремонт қилинаётир. Мавжуд этаклардан ташқари яна 100 та этак ҳозирланаётир. Даладаги ва қишлоқдан пахта пунктигача борадиган йўллардаги кўприклар тузатилди. Йўлларнинг ўнқир-чўнқири текисланди. Тўкилган пахталарни солиш учун 12 та яшчик ҳозирлаб қўйилди.

Колхоз раиси ўртоқ Низом Муҳаммадиев бундай деди:

— Энди ҳал қилучи даврга кирдик. Бутун йил бўйи етиштирилган ҳосилни ҳеч нобуд қилмай териб олиш ва давлатга топшириш бизнинг олдимизда асосий вазифа бўлиб туради. Колхозчиларнинг бутун э'тибори ана шунга қаратилган. Колхозимиздаги 280 а'зодан 170 таси теримнинг биринчи кунлари далага чиқди. Пахталар кўплаб очилиши блан 90 процент колхозчини теримга сафарбар қиламиз.

Колхозда терим бошланди. Муаззам Хайитова, Боботилла Хайитов звенолари ҳаммадан олдин теримга киришдилар.

«Пролетар» колхози бу йил ҳам республикамизга кўп миқдорда юқори сифатли уруғлик пахта етказиб беради.

Аҳмад ИСМОИЛ.
Каттақўрғон райони.

Пунктлар ҳосилни қабул қилишга тайёр эмас

(«Қизил Ўзбекистон»нинг Фарғона область мухбиридан)

Пахта йиғим-теримининг муваффақиятли ўтиши кўп жиҳатдан қабул пунктларининг ҳосилни қабул қилишга ҳар тарафлама пухта тайёрлик кўришларига боғлиқ. Бунинг моҳиятига тушинган айрим пунктларнинг раҳбарлари янги ҳосилни қабул қилишга ҳар тарафлама ҳозирлик кўрмоқдалар.

Масалан, Олтиариқ районидаги Файзиобод пахта тайёрлаш пункти (мудири ўртоқ Пирматов) тайёрлик ишларини барвақт бошлаб, 6 та омборнинг томларини сувоқдан чиқарди, деворларни оқлади. Янгидан учта майдонча қурилди. 31 та брезент, 6 та тарози ремонт қилинди. Бундан ташқари чойхона биноси ва ўт ўчиришга қарши асбоблар ремонтдан чиқарилди. Шунингдек Водил районидаги Чим'ён, Тошлоқ районидаги Қоратепа ва бошқа пунктлар ҳам янги ҳосилни қабул қилишга дуруст тайёрланаётирлар.

Броқ, область пахта тайёрлаш тресги (бошлиғи ўртоқ Дерглазов) ва унга қарашли завод ҳамда кўпгина тайёрлов пунктлари пахта ҳосилини қабул қилишга ёмон ҳозирлик кўрмоқдалар. Бағдод районидаги Серова пункти (мудири ўртоқ Камолов) районнинг 60—70 процент пахтасини қабул қилади. Шунга қарамай, бу пунктда тайёрлик ишлари жуда суст бораётир. Пахта тўкиладиган 7 омборнинг томлари, майдончалари ремонт қилингани йўқ. 4 та тарози, 49 та брезент ва ёнғинга қарши ишлатиладиган асбоблар бузуқ ҳолича ётипти. Куйбишев районидаги Куйбишев пункти (мудири ўртоқ Боҳодиров), Фарғона районидаги Мўён, Қўқон районидаги Чекчувуллоқ, Бувайда районидаги Янгиқўрғон, Охунбобоев районидаги Хонобод пахта пунктларида тайёрлик кўнгилдагидек бормаётир.

Шунингдек Тошлоқ ва Қўқон пахта заводларида ҳам аҳвол яхши эмас. Бу заводларда уруғлик пахта тўкиладиган омборлар ва майдончалар ҳалигача ремонтсиз ётипти. Область пахта трестининг ўзида ҳам аҳволни яхши деб бўлмайди. Трестга қарашли пунктлардаги 200 майдончадан 56 таси, омборларнинг томидан ярмиси, 218 тарозидан 101 таси, 618 брезентдан 408 таси ҳали ремонт қилинган эмас. Бундан ташқари область тресги пунктларга 826 та брезент, 250 минг дона қоп-қанор, 1.030 тонна арқон ва анчагина миқдорда тош етказиб бериши керак эди. Аммо, трест раҳбарларининг э'тиборсизлиги орқасида бу асбоблар етказиб берилгани йўқ.

Шуни ҳам айтиш керакки, пахта заводларидан узоқда бўлган тайёрлов пунктларидан ўтган йилги пахталар ҳалигача ташиб олингани йўқ. 37 пунктдан 10 тасида 5.000 тоннага яқин чигитли пахта заводларга келтирилмай, омборларни банд қилиб турипти. Айниқса Куйбишев районидаги Куйбишев, Бағдод районидаги Серова, Золиён ва Бешкепа пунктларида 1.000—1.500 тонналаб пахта заводларга жўнатилмаган.

Янги ҳосилни ҳар тарафлама шайланиб кутиб олиш учун тайёрлик кўришдаги бундай сусткашликка тезда хотима бериш керак.

Қ. ЮСУФИЙ.

УзССР Техника экинлари министрлиги ва Ер ишлари министрлиги МТС лари бўйича 10 августгача трактор ишлари планининг бажарилиши ҳақида ма'лумот

(Йиллик планга нисбатан процент блан).

Областьлар	Техника экинлари министрлиги МТС лари бўйича							Ер ишлари министрлиги МТС лари бўйича	
	Ҳаммаси	10 августдан 20 августгача ўсиш	Трактор блан биринчи культивация қилиш планининг бажарилиши	Трактор блан иккинчи культивация қилиш планининг бажарилиши	Трактор блан учинчи культивация қилиш планининг бажарилиши	Трактор блан тўртинчи культивация қилиш планининг бажарилиши	Трактор блан бешинчи культивация қилиш планининг бажарилиши	Ҳаммаси	10 августдан 20 августгача ўсиш
Тошкент	94,5	2,4	100,0	94,8	88,8	79,0	50,7	76,9	0,5
Фарғона	91,7	1,2	88,2	92,3	91,7	81,6	47,2	—	—
Наманган	101,5	3,6	99,5	92,7	92,9	89,4	82,1	—	—
Андижон	96,3	1,1	99,7	101,7	95,0	84,8	31,6	—	—
Самарқанд	83,6	1,5	100,0	100,0	100,0	67,6	29,8	70,7	1,6
Бухоро	71,6	0,8	83,8	82,9	77,0	44,1	8,8	—	—
Қашқадар'ё	75,7	2,5	100,0	61,9	42,5	41,3	21,5	65,1	2,1
Сурхондар'ё	82,5	1,3	94,0	93,0	88,1	66,5	16,9	70,4	1,7
Хоразм	79,9	7,2	99,9	99,7	63,1	—	—	—	—
Қорақалпоғистон АССР	79,3	2,1	100,0	98,7	78,8	43,0	23,3	—	—
Ўзбекистон ССРда ҳаммаси	87,8	2,3	95,8	93,9	86,8	67,0	36,0	69,5	1,6

Эслатма: Қорақалпоғистон АССРнинг ма'лумоти 15 августга берилган.

Тўртинчи бешйилликнинг йирик иншоотларидан бири

ИЛҒОРЛИКНИ ҚЎЛДАН БЕРМАЙМИЗ

Самарқанд областининг меҳнаткашлари республикамизда барпо этилган халқ қурилишларидагидек Каттақўрғон ҳовузи қурилишида ҳам ғайрат ва ташаббус блан ишламоқдалар. Улар қурилишда оммавий иш бошланган биринчи кунларданоқ қаҳрамонона меҳнат қилиб илғорликни ўз қўлларига олдилар. Июнь, июль ойлари учун берилган тупроқ ташиш ва тупроқ ётқизиш плани 142 процент бажарилди. Натижада қурилиш бошқармасининг областьлар ўртасидаги кўчма қизил байроғи бизнинг областимизга берилди.

Районлар, бригада ва звенолар ўртасида социалистик мусобақанинг кенг қулоч ёйиши, илғорлар тажрибасининг оммалаштирилиши сабабли меҳнатда янги-янги муваффақиятларга эришилмоқда. Икки ойлик планни 113 процент ва август ойининг 15 кунлик топшириғини 157 процент бажарган Комсомол райони (раҳбар ўртоқ Асқаров) қурилишнинг районлар ўртасидаги кўчма қизил байроғини олди. Ғаллаорол районининг ўртоқ Қўлдошев бошлиқ бригадаси эса, қурилишнинг бригадалар ўртасидаги байроғини ўз қўлида маҳкам сақлаб келмоқда.

Ўртоқ Қўлдошев бошлиқ бригадада 12 киши ишлайди. Улар 5 минутда икки машинага тўрт кубометр тупроқ ортишлари керак бўлса, бу топшириқни 3 минутда бажармоқдалар. Бригада бу муваффақиятга меҳнатни тўғри ташкил этиш натижасида эришди. Бригаданинг Тоғой Дўсмуродов, Маҳкам Турдиқулов, Ҳусан Бозоров сингари стахановчилари машиналарга тупроқ ортиш нормасини 300 процентдан адо этаётирлар. Бундай азаматлар областьнинг ҳамма районида бор. Илғор Комсомол районли Қурбон Муродов, Худойберди Турдимуродов, Тўра Носировлар уч-тўрт нормадан ишлаётирлар. Зомин районининг меҳнаткашлари ҳам ишда намуна бўлмоқдалар.

Область колхозчилари қурилиш трассасидагина эмас, ишчи-хизматчилар учун уй-жойлар қуриш, ёрдамчи корхоналар барпо этишда ҳам ташаббус блан ишламоқдалар. Митон районининг колхозчилари янги гараж ва 10 та уй-жой қуриб бердилар. Ургут районининг колхозчилари эса қурилишни озиқ-овқат блан та'минловчи катта ёрдамчи хўжаликда мўл ҳосил етиштирдилар. Жиззах районининг колхозчилари йўл қурмоқдалар.

Қурувчиларни стахановча меҳнатга сафарбар этиш, улар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни қизитиш соҳасида ҳам анчагина ишлар қилинди. Область колхозчилари жойлашган шаҳарча гўзал қилиб безатилган. 15 та қизил чойхона, 2 та агитпункт ташкил этилган, 107 агитатор колхозчилар ўртасида иш олиб бормоқда. Май ойидан буён 300 та доклад, суҳбат ва лекция ўтказилди. Бизнинг бу соҳадаги ишимизга Каттақўрғон район партия комитети яқиндан ёрдам бермоқда.

Самарқанд областининг колхозчилари илғорликни қўлдан бермай, қурилишда барча топшириқларни муддатидан олдин бажариш учун курашадилар.

А. НИШОНОВ.

Самарқанд область қурувчиларининг раҳбари.

Каттақўрғон ҳовузи қурилиши уруш туфайли вақтинча тўхтаб қолган эди. Халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантиришнинг Сталинча бешйиллик планига мувофиқ бу қурилишда яна иш бошланиб кетди. Каттақўрғон ҳавузини 1948 йилда тўла битказиш учун 1946 ва 1947 йилларда жуда катта ишлар қилиш керак. Бу вазифа асосан Самарқанд ва Бухоро область меҳнаткашлари зиммасига тушади.

Бу областьларнинг меҳнаткашлари сталинча топшириқни бажариш учун қизғин иш бошлаб юбордилар. Ҳозир қурилиш трассасида 10 мингдан ортиқ колхозчи зўр ғайрат блан ишламоқда. Вазифа — қурувчиларнинг янада самарали ишлаши учун уларга муносиб равишда маданий-маиший хизмат кўрсатиш ва барча шароитларни яратиб беришдан иборатдир.

Газетамизнинг шу саҳифаси Каттақўрғон ҳовузи қурилишига бағишланади.

* * *

„Ўзбекистон денгизи“

Каттақўрғон ҳовузи Иттифоқимиздаги энг катта иншоотлардан биридир. Бу иншоотнинг барпо этилиши Самарқанд ва Бухоро областьларининг бирнеча йиллардан буён сувга бўлган танқислигини битиради, мингларча гектар янги ерлар очиш имкониятини беради.

Каттақўрғон ҳовузи 1940 йилда барпо этила бошлаган эди. 1941 йилга келиб унинг тўғони қурилди ва 13 метр баландликка кўтарилди. 43 километр узунлигида сув кирадиган ва сув чиқадиган каналлар қурилди. Тўғонга 2 миллион кубометр тупроқ ётқизилди. 45 метр баландликда сув ташламаси қурилди. Ероқ уруш бу қурилишни батамом битказишг халақит берди. Бу ерда бошланган ишлар тўхтаб қолди. Лекин шунга қарамай Каттақўрғон ҳовузи 1946 йилгача ҳар йили 120 миллион кубометрдан сув бериб келди.

Уруш тугаб, мамлакатимизда тинч ривожланиш даври бошланиши блан партия, ҳукуматимиз ва ўртоқ Сталин бу қурилишни давом эттириш, уни 1948 йилгача тугаллаш вазифасини қўйди. Каттақўрғон ҳовузи 1947 йилда 350 миллион кубометр сув сиғадиган бўлиши керак.

Кўриниб турибтики, қурилишда иш ҳажми жуда катта. 1946 йил ана шу улуғ программани бажаришнинг биринчи йили. Бу йил ҳовуз тўғонига бир ярим минг кубометр тупроқ тўкиш, тўғон қирғоғига 30 минг кубометр тош ётқизиш, тўғонни яна 9 метр баландликка кўтариш, каналларни тозалаш ҳамда қазиш лозим. Ана шундагина 1947 йилда ҳовузда 350 миллион кубометр сув тўплаш мумкин бўлади. Келгуси йилда эса, тўғонни яна 7 метр кўтариб, 28 метрга етказиш, 2 миллион кубометр тупроқ тўкиш керак бўлади.

Бу ишлар блан бир қаторда, бу йил ишчи-хизматчилар учун 1.000 кишилик уй-жой қуриш, Бухоро область участкасида шаҳарча барпо этиб, бунда 5.000 кишилик уй-жой солиш, Каттақўрғон станциясидан ҳовузгача ва ҳовуз территориясида бирнеча километр масофада темир йўл қуриш, 25 километр тош йўл барпо этиш, механика устахонаси қуриш ва бошқа кўпгина ишларни бажариш талаб этилади.

ЎзССР Министрлар Совети ва ЎзК(б)П Марказий Комитетининг қарорига мувофиқ ҳовуз қурилишида май ойидаёқ қизғин иш бошланди. Самарқанд ва Бухоро областьларининг колхозчилари қаҳрамонона меҳнат қилиб, август ойигача тўғонга 40 минг кубометрдан ортиқ тупроқ тўкдилар. Узунлиги 4 кубометр, эни 210 метр ҳажмидаги тўғонда машиналар тинмай қатнаб турипти. Қурилишда 400 автомашина, 200 танк, 50 трактор ишлаши керак. Ероқ, биз бу катта механизацияга ҳали тўла эришганимиз йўқ. Ҳозир 100 автомашина, 12 трактор ишлаётир, халос. Агар ана шу механизация бўлса эди, ҳар куни тўғонга 10 минг кубометр тупроқ тўкилардн. Шундагина биз бу йил мўлжалланган бир ярим миллион кубометр тупроқни тўғонга тўкиш имкониятига эга бўламиз.

Қурилишда бажарилаётган ишларнинг мураккаблигини яна шундан билиш кераккн, бир трактор бир юрган жойидан 16 марта юриши керак. Агар шундай қилинмаса, тўғонга тўкилган тупроқ маҳкам жойлашмайди ва иш сифатсиз бўлади. Беш йил мобайнида сув чиқадиган канал қазилмай, шўрланиб қолган. Унинг шўрини йўқотиш учун ҳозир канал ўртасидан зовур қазилиб, суви қочирилмоқда. Кейинроқ эса, канал яна бир метр чуқурликда қазилади.

Қурилишда ишлаётган инженер-техник ходимларнинг кўпчилиги халқ қурилишларида қатнашиб тажриба орттирганлар. Булар орасида ҳовуз қурила бошлаган 1940 йилда ишлаган ўртоқлар ҳам бор. Ана шу инженер-техник ходимлар колхозчиларга бошчилик қилмоқдалар. Улар партия ва ҳукуматимиз томонидан қўйилган вазифаларни муддатида бажариш учун курашмоқдалар. Қурилишнинг инженер-техник ходимлари олдида колхозчилар меҳнатини тўғри ташкил этиш, ҳарбир кишидан тўла ва унумли фойдаланиш, мавжуд машиналарнинг яхши ишлашини ташкил этиш вазифаси туради. Улар бу вазифани шараф блан адо этишлари керак.

Каттақўрғон ҳовузи Сталинча тўртинчи бешйилликнинг улуғ иншоотларидан бири. 1947 йилда ҳовузни 350 миллион кубометр сув сиғадиган ҳолга келтиришимиз керак. Бу вазифанинг муваффақиятли ҳал этилиши, келгуси йилдаёқ Самарқанд ва Бухоро областьларида 60 минг гектар янги ерни ишга солиш имконини беради. Қурилишнинг инженер-техник ходимлари коллективи республикамиз халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш, халқимизнинг маданий ҳаёт кечиришини та'минлашда асосий омиллардан бири бўлган Каттақўрғон ҳовузи қурилишини партия ва ҳукуматимиз талаб этган муддатда қуриб битказиш учун ўзларининг барча куч ва қувватларини, онг ва иродаларини сафарбар этишлари керак.

В. ШПОТИН,

Каттақўрғон ҳовузи қурилишининг бош инженери.

ҚУРИЛИШ УЧАСТКАЛАРИГА 10 МИНГ КИШИ ЧИҚДИ

КАТТАҚЎРҒОН. («Қизил Ўзбекистон» мухбиридан). Шу кунларда «Ўзбекистон денгизи»нинг соҳиллари азамат қурувчилар блан тўлиб кетди. 22 август куни Бухоро ва Самарқанд областидан 10 минг киши келиб ишга тушди. Шу куни Самарқанд область Хатирчи районининг қурувчилари топшириқни 116 процент бажарди.

Машҳур стахановчи Махановнинг дўстлари зоминлилар ҳаммани қойил қилмоқдалар. Улар ишга эрта чиқиб, вақтдан унумли фойдаланиб, кунлик топшириқни 160—180 процент ва ундан ҳам ошириб адо этмоқдалар. Кўчма қизил байроқли Комсомол районининг қурувчилари кунига нормани ошириб бажараётирлар.

23 август куни Самарқанд область қурувчиларининг 5 минг кишилик митинги бўлиб ўтди. Митингда область партия комитетининг секретари ўртоқ Раппидов сентябрь ойи топшириғини бажариш соҳасида Самарқанд колхозчилари олдида турган вазифалар ҳақида гапириб, бундай деди:

— Халқ қурилишига келган областимизнинг фидокор колхозчилари йилнинг охиригача 850 минг кубометр тупроқни тўғонга тўкишлари ва уни текислашлари керак. Бунинг кўп қисми август, сентябрь ойлари ичида бажарилиши керак. Биз бу шарафли вазифани албатта уддасидан чиқамиз. Қаҳрамон колхозчиларимиз 2 ойлик топшириқни бир ойда бажариш учун астойдил ишга киришдилар. 250 ўрнига 368 киши блан келган Хатирчи районининг колохозчилари топшириқни тезроқ бажариш учун зўр ғайрат блан ишламоқдалар.

Митинг охирида, 2 ой давомида яхши ишлаган 30 қурувчи «1941—1945 Улуғ Ватан уруши йилларидаги шавкатли меҳнати учун» медали блан мукофотланди. Булар орасида кунлик нормани доим 350—400 процент бажариб келаётган ғаллаоролли Усмон Қўлдошев, хатирчили Сариисоқ Примқулов, зоминли Орзи Ниёзқулов ва бошқалар бор.

Бухоро областининг қурувчилари ҳам ғайрат блан ишламоқдалар. Свердлов, Қоракўл районлари икки кунлик топшириқни ортдириб бажардилар. Свердлов районининг звено бошлиғи ўртоқ Шукуров 23 август куни топшириқни 200 процент адо этди.

Каттақўрғон ҳовузи қурилишига ҳар икки областьнинг 34 районидан одамлар келиб бўлди. Қурилиш бошқармаси ҳарбир район учун иш жойи ва тупроқ ташиш нормаларини белгилаб берди. Районлар, бригадалар ва звенолар ўртасида ўзаро социалистик мусобақа қизиб кетди.

Л. ЭРГАШЕВ.

ҚУРУЧИЛАРГА МЕДИЦИНА ХИЗМАТИ

Ҳовуз қурилишида иш бошланган кунлари азамат колхозчилар блан бирга Самарқанд ва Бухоро областьларининг медицина ходимлари ҳам қурилиш трассасига келдилар. Улар биринчи кунларданоқ ишга бошлаб, бинокорларга маданий хизмат кўрсатишга киришдилар. Қурилиш трассасида, шаҳарчаларда, ётоқхоналарда ва ёрдамчи корхоналарда медицина пунктлари ташкил этилди. Самарқанд ва Бухоро областьларида махсус касалхоналар очилди.

Медицина ходимлари колхозчилар блан бирга эрталаб ишга чиқиб, кечқурун яна улар блан ишдан қайтадилар. Иш бошида тез ёрдам кўрсатиш учун кўчма медпунктлар ишламоқда. Нурота район колхозчиларига хизмат қилаётган медицина ҳамшираси ўртоқ Марина колхозчилар ўртасида иззат ва ҳурматга сазовор. У колхозчиларга яхши ғамхўрлик қилади. Шунингдек, медицина ходими Година, Рейхман, Асфандиёрова ўртоқлар ҳам энг яхши медицина ходимларидан ҳисобланадилар.

Ҳовуз қурилишида ишлаётган колхозчилар, ишчи-хизматчи ва инженер-техник ходимларга медицина хизматини янада яхшилаш, медицина пунктларини, касалхоналарнинг намунали ишлашини та'минлаш мақсадида анчагина ишлар қилинмоқда. Асбоб-ускуналар, дори-дармонлар келтирилмоқда. Медицина ходимлари бу халқ қурилишида хизмат қилишни ўзларининг шарафли бурчлари деб биладилар.

СОДИҚОВ.

Қурилиш медицина бўлимининг бошлиғи.

ҲАРБИР МИНУТ ҒАНИМАТ

Бизнинг звено трассадан 3 километр узоқда ишлайди. Бу ерда Бухоро областининг бошқа колхозчилари блан бирга ер қазиб, машиналарга тупроқ ортамиз. Вазифа анча оғир. Қазиладиган ерни аввало 10 сантиметр чамасида бир марта тозалашимиз керак. Сўнгра сув сепиб, уни юмшатишимиз лозим. Агар шундай қилинмаса тўғонга тўкиладиган тупроқ сифатсиз бўлади.

Звено а'золари машиналарнинг бекор турмаслиги учун курашиб, уларга белгиланган вақтдан анча илгари тупроқ ортмоқдалар. Карим Ғаниев, Қаюм Каримовлар ва звеномизнинг барча а'золари ҳар куни топшириқни 350 ва 400 процентга етказиб адо этмоқдалар. Бу блан биз областьдаги илғор звенолар қаторидан жой олдик.

Қурилишда янги иш бошланиши блан меҳнат яна қизиб кетди. Трассага янги кучлар келди. Бизнинг звено ишининг ана шу қизғин даврида ҳам намуна бўлмоқда. Шу кунларнинг ҳарбир минути ғанимат. Чунки, бу йил қурувчилар олдига қўйилган вазифа жуда катта. Уни белгиланган муддатда бажариш учун кечаю-кундуз тинмай меҳнат қилиш, колхозчилар кучидан тўла фойдаланиш талаб этилади. Биз ўз олдимизга қўйилган вазифаларни қанчалик тез бажарсак, ҳовуз қурилиши шунчалик тез битказилади ва пахтазорларимизга, асрлардан буён қақраб ётган ерларга тезроқ сув боради. Ана шу мақсад ва руҳ блан ғайратимизга ғайрат қўшиб ишламоқдамиз.

Ризо ҒАНИЕВ.

Вобкент районидаги стахановчилар звеносининг а'зоси.

ҒИЁС БОБО

Ғиёс бобо блан Сафар ака кетмаларини кўтариб ишга келганларида ҳали тўғонда ҳеч ким йўқ эди. Ҳовуз соҳилининг шабодаси бу меҳнат паҳлавонларига ғайрат ва шижоат бахш этарди. Қуёш нурларини энди соча бошлаганда, булар икки машинадан кўпроқ тупроқ тайёрлаб улгурган эдилар.

Қурилишнинг донгдор стахановчиси Қодир ака Азизов Ғиёс бобони ишга келаётганлар орасида учратмагани учун, уни ухлаб қолгандир, деб ўйлаган эди. Тўғонга етгач, машинага тупроқ юклаётган Ғиёс бобони кўриб унга пичинг отди.

— Ҳормасинлар. Барибир ўтолмайсиз.

— Ҳали ҳориганимизча йўқ, натижани кечқурун эшитасиз ўғлим.

Ғиёс бобо блан Сафар ака борган сари ғайрат қилар эдилар. Машинани икки минутда тўлдириб, стахановчи Қодир Азизов сур'атини эгаллардилар. Бу икки паҳлавон тушгача 12 машинага тупроқ юклаб бўлдилар. Кечқурунгача топшириқни 4 нормадан ошириб юбордилар.

Кечқурун бу икки баҳодирнинг та'рифи ёйилди:

— Ғиёс бобо блан Сафар ака 4 нормадан ишлашипти, стахановчи бўлишипти деган овозаларни ҳарбир қурувчидан эшитиш мумкин эди.

Вобкент районидан келган бу меҳнат шерларининг орзуси қондирилиб, уларни қурилишда қолдирилди. Кўпгина қурувчиларда август-сентябрь ойлари топшириғини бажариш учун қолиб ишлаш орзуси пайдо бўлаётир. Худоёр Оллоёров, Қодир Азизов, Жаббор Рўзиевлар қурувчилар қурилишда қолдиришни сўраб ариза берган эдилар. Уларнинг сув мўллиги учун кураш орзулари амалга оширилди. Энди улар меҳнатда жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Файзулла НУРУЛЛАЕВ.

МЕХАНИЗАЦИЯ—ҲАЛ ҚИЛУЧИ КУЧ

Қурилиш трассасида ўнларча автомашиналар ва тракторлар ишламоқда. Машиналар трассага 3 километр масофадан тупроқ ташиб келса, тракторлар бу тупроқни тўғон бағрига ётқизадилар.

Ма'лумки, ҳовуз қурилишида ишларнинг муваффақиятли бажарилишини механизация ҳал қилади. Колхозчиларнинг қазиган тупроқларини фақат машиналар ёрдами блан тўғонга ўз вақтида ташиб келтириш мумкин. Бизнинг зиммамизга муҳим ва мас'улиятли вазифа юклатилганлиги бундан кўриниб турибди.

Автомашиналарнинг тинмай унумли ишлаши, уларнинг техника қоидаларига мувофиқ бўлиши шоферларга боғлиқ. Мен ўз машинамни ишдан олдин яхшилаб кўрикдан ўтказаман. Унинг ҳамма қисмларини мустаҳкамлаб олиб, сўнгра трассага жўнайман. Иш жойи блан тўғонгача бўлган масофа ўртасида ҳаргал қатнаганда 2 кубометрдан тупроқ ташиш керак. Мен бу топшириқни ҳар куни 250—300 процентга етказиб адо этмоқдаман. Июль ойида 78 килограмм ёнилғи тежадим. Машинам эса, ҳеч шикастланмай ҳамма вақт ишлаб турди. Мен блан бирга ишловчи Малясов ҳам кундалик топшириқни 250 процентдан бажариб, июль ойида 57 килограмм ёнилғи тежади.

Қурилишда биз сингари шоферлар анчагина. Шунга эришиш кераккн, барча шоферлар ва тракторчилар ҳар куни топшириқни ошириб бажарсин, ёнилғини тежаб ўз машинасининг унумли ишлашига эришсин. Шундагина биз белгиланган вазифаларни ўз муддатида бажараоламиз.

Х. ЖЎНАНБОЕВ.

Стахановчи шофер.

КАТТАҚЎРҒОН ҲОВУЗИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ ҚУРИБ БИТКАЗАЙЛИК

Мамлакатимизнинг янги бешйиллик плани социалистик қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш, деҳқончилик ишида энг муҳим соҳа ҳисобланган ирригация ва мелиорация қурилишларини ҳар тарафлама кучайтиришни та'минлайди. Бешйиллик план тўғрисидаги Қонунда янгидан қуриладиган сув иншоотлари бирма-бир кўрсатиб ўтилган. Чунончи: Қонуннинг қишлоқ хўжалигига бағишланган бўлимида бундай дейилади: «... Мирзачўлда Киров номидаги суғориш системаси қурилиши, Каттақўрғон, Ўртатўқай ва Тажан сув омборлари, шунингдек Невинномисскдаги суғориш канали қурилиши битказилсин...»

Белгиланган бу чора сув камчил бўлган область ва районларни сув қийинчиликларидан халос қилади, янги ерларни ўзлаштиришга имкон беради. Каттақўрғон ҳовузининг вужудга келтирилиши орқасида Зарафшон водисида ҳам сув танқислигига барҳам берилади. Ҳовузда 650 миллион кубометр сув запаси бўлади. Бухоро областининг колхозлари асосан шу сувдан фойдаланадилар.

Каттақўрғон ҳовузининг қурилабошланганига олти йил бўлди. Уруш йилларида ҳовузда ишлар тўхтатилган эди. Аммо урушгача бўлган қисқа бир вақт ичида ҳовуз қурилишида катта ишлар қилинди.

ЎзССР Министрлар Совети ва ЎзК(б)П Марказий Комитетининг шу йил май ойида чиқарган қарорига мувофиқ Каттақўрғон ҳовузини қуриш ишлари яна бошланиб кетди. Партия ва ҳукуматимиз ҳовузни яқин фурсат ичида қуриб тамомлаш учун жуда катта имкониятлар туғдириб берди. Ҳовузга юзларча янги автомашиналар, тракторлар, танклар келтирилди. Булардан асосан тупроқ ташиш ишида фойдаланилади.

Ҳовуз қурилишида ишнинг муваффақиятли ҳал этилиши Самарқанд, Бухоро область партия ва совет ташкилотлари, колхоз раҳбарларининг фаолиятига боғлиқ эканлиги равшан. Аммо ҳовузга ишчи кучларини юборишда жиддий камчиликлар содир бўлмоқда. Июнь, июль ойларида ва август ойининг биринчи ярмида ҳар икки область белгиланган планнинг 32 проценти миқдорида ишчи кучлари берди. Бунинг натижасида қурилиш ишлари бир мунча кейинда қолиб кетди. Шунга қарамай, ҳовуз қурилишига келган колхозчилар фидокорона меҳнат қилдилар.

Ҳозир ҳовуз қурилишида катта иш бошланди. Самарқанд ва Бухоро областьларининг колхозчиларидан ўн мингга яқин киши қурилишга келди. Булар катта ғайрат блан ишга тушдилар. Районлар орасида социалистик мусобақа қизиб кетди. Ҳарбир участка, район, бригада ва звено ўртасида социалистик мусобақа шартлари тузиб чиқилди. Қурилиш бошқармасининг кўчма қизил байроғини олиш учун ҳар икки область колхозчилари ҳам зўр бериб курашмоқдалар.

Колхозчиларни муносиб равишда кутиб олиш учун ҳовуз қурилиши коллективига ташкилий томондан катта тайёрлик ишлари олиб боришга тўғри келди. Партия ташкилоти қурилиш бошқармаси блан биргаликда барча имкониятлардан тўғри фойдалана олди. Колхозчилар учун ётоқхоналар қурилди. Махсус овқатланадиган ва дам оладиган жойлар тайёрланди. 18 жойда қизил чойхона очилди. Бухоро ва Самарқанд участкаларида 4 агитпункт, клуб ва қироатхоналар ташкил этилди. Қурилиш марказида 600 киши сиғадиган кино биноси қурилди. Ҳозир қурувчилар кино-картиналарни томоша қилмоқдалар.

Қурилишда оммавий-сиёсий ишлар тобора кучайтирилади. Махсус рассомлар бригадаси бир ой ишлаб, қурилишдаги барча объектларни яхшилаб жиҳозладилар, турли суратлар, пано, портретлар ясадилар. Деворларга қурувчиларни фидокорона меҳнатга сафарбар қилучи шиорлар ёздилар. Қурилиш партия ташкилоти ўзининг энг яхши қобилиятли кишиларини агитация ишига беркитди. Ҳозир 47 агитатор колхозчилар ўртасида сиёсий тушинтириш ишларини олиб бормоқда. Биз агитация ишига колхозчиларнинг ўзларидан, меҳнатда шуҳрат топаётган кишилардан ҳам жалб қилмоқдамиз. Нурота районлик 60 ёшли Нурлибобо Ҳасанов жонли сўз устасидир. У, ёш қурувчиларга ўтмишда сувсизликдан халқнинг тортган азоб-уқубатлари ҳақида, қулоқлар ва бойларнинг ер-сувга хўжайинлик қилиб, меҳнаткашларни эзганликлари тўғрисида гапириб берди. Нурлибобо мамлакатимизда неча ўнлаб каналлар ва сув омборларининг вужудга келтирилиши —большевиклар партияси, совет ҳукумати ва шахсан ўртоқ Сталиннинг меҳнаткашлар тўғрисида тинмай қилаётган ғамхўрлигининг ёрқин ифодаси деб та'рифлайди.

Қурилиш партия ташкилоти сиёсий-хўжалик вазифалари тўғрисида лекциялар уюштиришга алоҳида э'тибор бермоқда. Яқинда тузилган лекторлар группаси бу ишни бошқараётир. Лекторликка 14 партия активи тортилди. Булар орасида 6 инженер бор. Лекциялар олдиндан белгилаб қўйилган тематик планга мувофиқ ўтказилади. Қурувчилар шу кунларда «Бешйиллик план ва ирригация ҳамда мелиорация соҳасида қилинадиган асосий вазифаларимиз», «Социалистик қишлоқ хўжалигининг ривожланиши», «Каттақўрғон сув омборини қуриш тарихи», «Пахтачиликни ривожлантиришнинг Сталинча бешйиллик программаси ва ирригация ходимларининг вазифалари» деган мавзу'ларда лекциялар тингламоқдалар.

Сув омборида оммавий ишлар қизиб кетган ҳозирги чоқда қурилиш партия ва комсомол ташкилотлари ўз ишларини янада мустаҳкамлашлари, колхозчилар ўртасида сиёсий-оммавий ишларни ҳартарафлама кучайтиришлари лозим. Сўнгги 3 ой ичида қурилиш участкаларида 5 та бошланғич партия ташкилоти тузилди. Булар ўз теваракларига 120 партия а'зо ва кандидатларини тўплаганлар.

Каттақўрғон ҳовузининг қурувчилари, Самарқанд ва Бухоро областининг колхозчи деҳқонлари Сталинча янги бешйиллик пландан илҳомланиб, ирригация ишлари соҳасида ўз зиммаларига тушган вазифаларни шараф блан бажарадилар. Бу блан Зарафшон водисини сув танқислигидан янада қутқариб, пахтачиликни тобора ривожлантириш учун мустаҳкам замин яратурлар.

Акмал ПЎЛАТОВ.

БКП(б) Марказий Комитетининг Каттақўрғон ҳовузи қурилишидаги партия ташкилотчиси.

Қурилиш янгиликлари

◆ **7 йиллик мактаб.** 1945—46 ўқув йилида 3 синфли кичкина мактаб бор эди. Ҳовуз бошқармаси ва партия ташкилоти жойлашган 11 хонали энг яхши бино мактаб учун берилди. Янги ўқув йилида 7 синф бўлади. Ҳозир мактаб биноси яхшилаб ремонтдан чиқарилди. Унинг атрофида гулзор, боғ ва физкультура майдони бор.

◆ **Партия кабинети.** Ҳовуз қурилишида партия ташкилотининг ташаббуси блан партия кабинети ташкил этилди. Партия кабинетида марксизм-ленинизм классикларининг асарлари, турли адабий ва сиёсий китоблардан 1.500 тача бор. Партия кабинетида агитатор ва пропагандистлар учун консультация ва савол-жавоблар ўтказилмоқда.

Қурилиш янгиликлари

◆ **Радио эшитдириш.** Янгидан кучли радио узели қурилди. Қурилишнинг сув ташлайдиган минорасига, социалистик шаҳарча ва трассага ҳамда Самарқанд область қурувчилари шаҳарчасига кучли радио карнайлари ўрнатилди. Колхозчилар ётадиган уй-жойлар, қизил чойхона, клуб, агитпункт, ишчи-хизматчи, инженер-техник ходимларнинг уйлари радиолаштирилди.

Ҳар куни икки соат радио орқали маҳаллий эшитдириш бўлади. Радио орқали қурилишга доир хабар ва мақолалар ўқиб эшитдирилади ва концерт берилади.

◆ **Спорт майдонлари.** Қурилишда жуда кўп ёшлар ишламоқда. Ҳовуз қурилиши комсомол ташкилотининг ташаббуси блан спорт майдонлари ташкил этилди. Ҳовузнинг сув минораси ёнида сув станцияси қурилди. Самарқанд область шаҳарчасида волейбол ва баскетбол майдонлари ташкил этилди. Бу ерларда ҳар куни ишдан сўнг турли спорт ўйинлари ўтказиб турилмоқда.

Талончиларга қарши кескин кураш йўқ

Қашқадарё область, Чироқчи районида колхоз жамоат хўжалигининг талон-тарож қилинишига қарши жиддий кураш олиб борилмай келди. Бу — колхоз хўжалигининг ўсиб, мустаҳкамланишига катта зарба берди.

Районнинг Қалқама қишлоқ советидаги Димитров номли колхоз раиси Бекназаров бошлиқ колхоздаги бир тўда талончиларнинг жинояти аллақачон сезилган бўлса ҳам, лекин район текшириш идоралари буни ўз вақтида фош қилмадилар. Натижада, колхознинг 60 минг сўм пули йўқ қилинди, 105 минг сўмлик маблағига зиён етказилди. Бекназаров колхознинг 30 минг сўмлик отини СССР Тайёрлаш министрлигининг район вакили Қосимовга икки ёшли танага айрибош қилган. Бундан ташқари, пилла учун берилган 2629 сўмлик ипакли молни ўз манфаатига ишлатган. Колхознинг ёғ жувозини бир йиллаб ишлатиб, фойдасини ўзи олган. Бу жиноятлар сўнгги вақтларда ҳаммага равшан бўлса ҳам, райоининг ба'зи ташкилот раҳбарлари ўғрини шу вақтгача ҳимоя қилмоқдалар.

Чироқчи қишлоқ советидаги «Меҳнат» колхозига Раҳмонов деган талончи раис бўлиб олган. Раҳмонов тез муддат ичида колхознинг 100 центнер ғалласини, 73 минг сўм пул, 41 метр шойи, 92 килограмм жун ва 75 килограмм асалини йўқ қилган. Шунча жиноятни қилган бу кишини район ижроком раисининг ўринбосари ўртоқ Бозоров нимагадир жуда ҳимоя қилиб келади.

Чироқчи қишлоқ советидаги Охунбобоев номли 1-нчи колхозда чорва молларининг анчагина қисми талончилар томонидан йўқ қилингани ҳақида район ер бўлимининг бошлиғи Каримов, бош зоотехник Стекалов ўртоқларга 1945 йилдаёқ хабар берилган эди. Аммо булар колхоз чорвасини текшириб кўришга киришмай, жиноятнинг чуқурлашишига сабабчи бўлиб келдилар. Яқинда ўтказилган текширишда колхоз фермасидан 377 қўй, эчки ва қора моллар собиқ ферма мудири Хўжаёров, Тошевлар томонидан ўзлаштирилганлиги ма'лум бўлди. Шуниси қизиқки, жиноятчилар сўнгги вақтгача жавобгарликка тортилмай, охирда қочиб кетганлар.

Чироқчи районидаги колхозларда юз бериб келган талончилик ҳаракати кўп ҳолларда қишлоқ хўжалик артели Уставининг қўпол равишда бузилишидан келиб чиққан. Бирқанча колхозларнинг раҳбарлари қишлоқ хўжалик артели Устави блан сира ҳисоблашмай, ўзбошимчалик блан иш қиладиган бўлиб қолганлар. Масалан, Чияли қишлоқ советидаги Охунбобоев номли колхознинг раиси Сағтиз Қўзиев бир ярим йил ичида колхознинг 8 бош отини ўзича сотиб, пулини истаган нарсага сарф қилган. Бунинг устига у, район савдо бўлими мудири Ҳалимов, район матлубот союзининг савдо мудири Олдаёров, Чияли селпосининг омбор мудири Ҳолбозоров, «Колхозчи» газетасининг муҳаррири Назаров ва акаси Қўзиевларга колхознинг энг яхши зотдор отларидан 5 тасини арзон баҳо блан берган. Бундай фактлар райондаги «Ғаллачи», «Қизил байроқ», «Қизил октябрь» колхозларида ҳам кўплаб юз бериб келган. Районда колхоз мулкининг талон-тарож қилинишига район ташкилотлари ҳам сабабчи бўлганлар.

Колхозлардан айрим ташкилот ва шахсларнинг қарздорлиги тобора ошиб бормоқда. 1946 йил январида ташкилот ва айрим шахслардан ундирилиши лозим бўлган қарзлар сал кам 1 миллион сўм эди. Ҳозир эса, 2 миллион 600 минг сўмни ташкил қилади.

Районда колхозларнинг жамоат ерларини талон-тарож қилишга ҳам кенг йўл қўйиб келинган. Шу йилнинг ўзида 1 минг гектардан ошиқроқ колхоз ери талон-тарож қилинган. Биргина Чироқчи қишлоқ советидаги Охунбобоев номли колхознинг 150 гектар ерини райондаги ташкилот ва айрим шахслар эгаллаб олганлар.

Хуллас, Чироқчи районида қишлоқ хўжалик артелининг Устави қўпол равишда бузилган ва талончилик авж олган. Районда ЎзК(б)П Марказий Комитетининг 16 июль қароридан кейин ҳам талончиларга қарши кескин кураш олиб борилмаётир.

Р. МУРОДИЙ.

Металлургия заводида уй-жой қурилиши суст бораётир

Ўзбекистон металлургия заводининг уй-жой қурилиш участкаси (бошлиғи Носиров, бош инженер Маркович ўртоқлар) 1946 йилнинг биринчи ярмида металлургларга 2.000 квадрат метр ҳажмида уй-жой қуриб бериши лозим эди. Завод қурилиши бошлиғи Айтметов ва бош инженер Турин ўртоқлар бу муҳим ишга э'тиборсиз қараётганлари орқасида 2.000 ўрнига 989 квадрат метр ҳажмида уй-жой қурилиб, план 43 процент бажарилди, халос.

Қурилиш бошқармаси участкани қурилиш материаллари блан та'мин этмади. Бош инженер ўртоқ Турин ўзи тузган графикни амалга оширмади. Ишлабчиқариш бўлим мудири ўртоқ Смирнов ва та'минот бўлим мудири ўртоқ Шапиро қурилишга мих, бўр, алиф сингари материаллар топиб бермадилар. Автотранспорт бошлиғи Васильев уй-жой қурилишига 6 ўрнига, 3 та автомашина ажратди. Графикнинг бажарилмаслигига сабаб ана шулардир.

Шу йилнинг биринчи ярмидаги хатолар ҳозир ҳам такрорланаётир. Участка коллективи июль ойи планини тўлдирмади. Август ойининг икки ўн кунлигида ҳам план бажарилмади.

Заводнинг бу йил теплоэлектроцентраль ва прокат цехи ишга тушди. Шу муносабат блан заводга юзлаб эмас, минглаб ҳархил касбдаги мутахассислар келди. Улардан кўплари уй-жой бўлмагани учун чойхоналарда ва ишхонадан узоқ жойларда турадилар.

Ш. АЛИЕВ.

Репарациялар тўғрисидаги масалага доир

Румония, Булғория, Венгрия ва Финляндияга доир иқтисодий масалаларни кўрувчи комиссия мажлисида В. М. МОЛОТОВнинг 26 августда сўзлаган нутқи

Раис жаноблари, жаноб комиссия а'золари, — Австралия делегацияси Румониядан олинадиган репарациялар юзасидан сулҳ шартномаси моддасига қандай важлар блан ўз тузатишини киргизганлигини батафсил баён қилди. Совет делегацияси бунинг учун Австралия делегациясига ташаккур билдиради. Совет делегацияси Австралия делегациясини ўз таклифларини тақдим этишга қандай сабаблар мажбур қилганлигини билмоқ учун ана шу важларни эшитиб билишни жуда муҳим деб ҳисоблаган эди. Австралия делегациясининг таклифлари бундан икки йил муқаддам Совет Иттифоқи, Буюк Британия ва Америка Қўшма Штатлари Бирлашган Миллатлар номидан Румония блан тузган ярашт шартларини тамомила рад этади. Энди гап нимадан иборат эканлигини биламиз ва Греция делегациясининг бу таклифларини қувватлаётганлигини ҳам биламиз.

I

СССРга қилинган агрессиянинг оқибатлари

Австралия Румониядан кам деганда 17 минг километр нарида дир. Австралиядан Румонияга келиш учун икки океанни ўтиш керак. Австралия Румониядан Совет Иттифоқи учун олинадиган репарациялар масаласига бу қадар актив аралашувни ва бу ерда мазкур репарацияларни ҳақиқатда бекор қилишни талаб этишни керак деб ҳисобласа, бунинг жиддий сабаблари бўлиши керак эди. Шуниси қизиқки, Австралия бу масалада ўзини ғоят манфаатдор қилиб кўрсатиб, шу вазифани ўз зиммасига олди.

Совет Иттифоқи бу масалада Австралияга қараганда бошқача вазиятда туради. Румония Австралияга ҳужум қилмади ва буни хаёлга ҳам келтира олмас эди. Австралия гарчи Румонияга расман уруш э'лон қилган бўлса ҳам, Антонескунинг фашист қўшинларига қарши битта ҳам ўқ узмади. Совет Иттифоқига келганда, гап бошқачадир. Германия 1941 йил 22 июньда Совет Иттифоқига хиёнаткорона ҳужум қилган чоқда, Румония ҳам гитлерчилар шайкаси блан биргаликда Совет Иттифоқига ҳужум қилди. Ўша вақтда Румонияни Гитлер малайларидан бири Антонеску идора қилар эди. Шундай қилиб, Антонеску Румонияси герман агрессор блан тил бириктириб, Совет Иттифоқига бостириб кирган ва бошқа Бирлашган миллатларга қарши чиққан эди. Румониядан 17 минг километр нарида яшаган кишиларнинг бу воқиаларни унутиб қўйиши мумкин, аммо, биз — совет кишилари — буни унута олмаймиз. Фашист Антонеску қўмондонлигидаги румин қўшинлари 1941 йилнинг ёз фаслида Совет Иттифоқи тупроғига бостириб кирдилар, жанубий Украинанинг ҳамма қисмини босиб ўтдилар. Ўз йўлларида учраган ҳамма нарсани вайрон қилдилар, худди гитлерчилар каби шаҳар ва қишлоқларни яксон қилдилар, Украинанинг ғарбий-жанубий қисмини ва жанубдаги гўзал шаҳримиз Одессани босиб олдилар, бу жойда улар икки ярим йил хўжайинлик қилдилар, гўзал Қримимизни босиб олиб, вайрон қилдилар ва Волгагача бориб етдилар, улар бу ерда немислар блан биргаликда шонли Сталинградимизни қамал қилдилар. Биз румин қўшинларининг бу ишларини унута олмаймиз. Австралия делегацияси буларнинг ҳаммасини эҳтимол унутиб қўйгандир, ёки бу фактларни билишни истамаётгандир? Лекин шунга қарамай, ана шу муҳим фактларга Австралия делегациясининг э'тиборини жалб этаман ва Антонеску қўли остидаги фашист қўшинларининг Совет Иттифоқи тупроғига бостириб кириши нимадан иборат бўлганлигини шахсан билиб ишониш учун ўз ихтиёрида бўлган имкониятдан фойдаланишга мазкур делегациянинг э'тиборини жалб этаман.

Германия ва унинг шерикларининг Совет Иттифоқи тупроғига бостириб кириши қандай оқибатларга сабаб бўлганлигини кўрсатиш учун кўп факт келтириб ўтирмайман. Совет Иттифоқи территориясида немис босқинчилар ва уларнинг иттифоқчилари қилган ёвузликларни аниқловчи ва текширувчи СССР Фавқулодда Давлат Комиссияси номидан 1945 йил 13 сентябрьда ҳаммачинг ма'лумоти учун э'лон қилинган ҳужжатни кўрсатиш кифоядир. Отоқли жамоат арбобларидан иборат тузилган бу Фавқулодда Давлат Комиссияси олий орган — СССР Олий Совети томонидан ташкил этилган эди. Бу комиссия томонидан э'лон қилинган ҳужжатда Германия ва унинг шерикларининг Совет Иттифоқига босмачиларча қилган ҳужумининг натижалари тўғрисида қуйидагилар айтилади:

Германия ва унинг илгариги шериклари «1.710 шаҳарни ва 70 мингдан ортиқ қишлоқни тамомила ёки қисман вайрон қилдилар ва ёндирдилар, 6 миллиондан ортиқ бинони ёндирдилар ва хароб қилдилар ва 25 миллионга яқин кишини бошпанасиз қолдирдилар. Вайрон қилинган ҳамда энг кўп зарар кўрган шаҳарлар орасида йирик саноат ва маданий марказлар, чунончи Сталинград, Севастополь, Ленинград, Киев, Минск, Одесса, Смоленск, Новгород, Псков, Орёл, Харьков, Воронеж, Ростов-Дон ва бошқа кўп шаҳарлар бор».

Германия ва унинг илгариги шериклари «31.850 саноат корхонасини вайрон қилдилар, бу корхоналарда 4 миллионга яқин ишчи ишлар эди, 239 мингта электромоторни, 175 мингта металл қирқучи станокни яксон қилдилар ёки олиб кетдилар.

65 минг километр узунлигидаги темир йўл изини, 4.100 темир йўл станциясини, 36 минг почта-телеграф муассасасини, телефон станцияларини ва бошқа алоқа корхоналарини вайрон қилдилар.

40 минг касалхона ва бошқа шифохоналарни, 84 минг мактаб, техникум, олий ўқув юртларини, илмий-текшириш институтларини, 43 мингта халқ кутубхонасини яксон қилдилар ёки таладилар.

98 минг колхоз, 1.876 совхоз ва 2.890 машина-трактор станциясини вайрон қилдилар ва таладилар, 7 миллион от, 17 миллион бош қорамол, 20 миллион чўчқа, 27 миллион қўй ва эчки, 110 миллион уй паррандасини сўйдилар, тортиб олдилар ёки Германияга олиб кетдилар».

Жуда кўп акт ва ҳужжатлар асосида Фавқулодда Давлат Комиссияси СССР халқ хўжалигига ва шаҳар ҳамда қишлоқлардаги айрим кишиларга тўғридан-тўғри етказилган зарарнинг умумий миқдори 679 миллиард сўм эканлигини аниқлади.

Германия ва унинг илгариги шерикларининг босмачиларча қилган ҳужуми натижасида Совет Иттифоқига шундай кулфат етказилди. Мамлакатимизнинг бошига тушган ана шу кулфат ва мисли сиз вайронгарчиликлар учун Румония ҳам кўп жиҳатдан жавобгардир. Ҳозирги вақтда ҳам, айниқса СССРнинг жанубида ҳамма жойда урушнинг оғир оқибатларини, уруш натижасида хонавайрон бўлган совет кишиларининг оилаларини кўришингиз мумкин. Австралия делегацияси совет кишилари ана шу фактларнинг ҳаммасини унутсинлар деб таклиф этадими? Аммо, бутун дунёдаги соф виждонли кишилар буни, аҳволни аниқ кўрсатувчи ана шу фактларни биладилар ва эсда тутадилар. Мен бунга шубҳа қилмайман.

II.

Зарарни ундириб олиш

1941—1942—1943—1944 йилларда агрессорларнинг Совет Иттифоқи ва унинг гражданларига етказган зарарларини ва қилган вайронгарчиликларини юқорида айтиб ўтдим. Биз шу гаплардан кейин, уруш тамом бўлгач Румония блан имзоланган ярашт шартларини кўздан кечириб чиқишимиз керак. Ўзларини об'ектив кишилар қилиб кўрсатишлари ва эндиликда ярашт шартлари шошилинч суратда имзоланган эди ва шу сабабдан гўё, ана шу ярашт шартлари яхши ўйлаб қўйилмаган эди ва уларни ўз кучида қолдириб бўлмайди, деб муҳокама қилишлари мумкин, албатта. Аммо, жаноблар, мен қуйидагиларга э'тиборингизни жалб этаман: бу ярашт шартлари Совет Иттифоқи томонидангина эмас, балки Буюк Британия ва Америка Қўшма Штатлари томонидан ҳам имзоланган эди ва ярашт шартлари имзоланишидан аввал Совет Иттифоқи, Буюк Британия ҳамда Қўшма Штатлар ҳукуматлари томонидан батафсил муҳокама қилинган эди. Яна шуни эслатиб ўтаманки, Совет Иттифоқи ва бошқа икки иттифоқчи давлатнинг Румония, Венгрия ва Булгория блан, шунингдек Финляндия блан тузган ярашт шартлари ўз вақтида юқорида айтилган енгилган давлатларнинг вакиллари блан биргаликда батафсил муҳокама қилинган эди, шундан кейин дарҳол тўла равишда э'лон қилинган эди.

Румониядан олинадиган репарациялар масаласида қўйилган бу шартлар нимадан иборат эди?

Ярашт шартларида бу тўғрида аниқ гапирилган. Шу блан бирга репарациянинг аниқ миқдори ҳам белгиланган эди ва, Румония Совет Иттифоқига етказилган зарарни қисмангина тўлаши керак, дейилган эди. Бунда шу ҳол э'тиборга олиндики, Румония урушдан чиқибгина қолмай, балки Германияга қарши урушга қўшилди ва Германия устидан ҳамда унинг шериклари устидан ғалаба қозониш учун иттифоқчи қўшинларга ёрдам бериш мақсадида 10 тадан ортиқ дивизия берди. Ярашт шартларида репарациялар тўғрисида қандай гаплар айтилган бўлса, Ташқи Ишлар Министрлари Кенгаши томонидан Конференцияга тақдим этилган сулҳ шартномасининг лойиҳасида ҳам шу гаплар тўла равишда такрорланди. Мен репарациялар ҳақида гап борган 22-нчи моддани ўқиб бераман. Австралия делегацияси бу моддага ўз тузатишларини тақдим этди. Бу моддада қуйидагилар айтилади:

«Уруш ҳаракатлари ва Румониянинг совет территориясини босиб олиши натижасида Совет Иттифоқига етказилган зарарларни Румония Совет Иттифоқига тўлайди. Шу блан бирга Румониянинг Бирлашган миллатларга қарши урушдан анчайин чиқиб қолмай, балки уруш э'лон қилиб, амалда Германияга қарши курашганлигини э'тиборга олиб, Томонлар Румония юқорида айтилган зарарларни тўла равишда эмас, балки қисмангина тўлайди, я'ни 300 миллион америка доллари миқдорида тўлайди. Бу зарарларни 1944 йил 12 сентябрьдан бошлаб саккиз йил мобайнида мол блан (нефть маҳсулотлари, дон, ёғоч-тахта, денгиз ва дар'ё кемалари, ҳархил машина ускуналари ва шу сингарилар блан) тўлайди деб шартлашадилар».

Бу масала Ташқи Ишлар Министрлари Кенгашида муҳокама қилинган вақтда Румония блан тузиладиган сулҳ шартномасининг шу моддаси Буюк Британия вакилида ҳам, Америка Қўшма Штатлари вакилида ҳам, Франция вакилида ҳам (Франция вакили бу масала муҳокама қилинган ҳамма мажлисларда ҳозир бўлган эди) ҳеч қандай шубҳа туғдирмади. Эндиликда бу модда Австралия делегациясининг э'тирозига сабаб бўлибдир. Аммо, Австралия делегацияси мазкур моддани тамомила ўзгартиш зарурлиги тўғрисидаги ўз фикрини тасдиқлайдиган ҳеч қандай далил ва ҳеч қандай амалий таклиф тақдим этмади.

(ОХИРИ ТЎРТИНЧИ БЕТДА)

ТОШКЕНТ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА БЕШЙИЛЛИК ПЛАННИ ПРОПАГАНДА ҚИЛИШ

ВКП(б) Марказий Комитетининг «1946—1950 йиллар мобайнида СССР халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш бешйиллик плани тўғрисида қабул қилинган Қонун муносабати блан партия ташкилотларининг агитация ва пропаганда ишлари ҳақида» қарор чиқарганига тўрт ойдан ортиқ вақт ўтди. Тошкент шаҳар партия ташкилоти бу даврда қандай ишлар қилди?

Бешйиллик план тўғрисидаги Қонун э'лон қилинганидан кейин партия ташкилотларининг йиғилишларида, шаҳарнинг ҳамма районларидаги корхоналарда, олий ўқув юртларида, муассасаларда, агитпунктлар, чойхоналар, парклар, клубларда бешйилликнинг планининг асосий вазифалари тўғрисида доклад ва суҳбатлар ўтказилди.

Бешйиллик планни чуқур ўрганиш учун шаҳардаги саккиз районда 828 тўгарак, шу жумладан ўзбек тилида 193 тўгарак очилди. Бу тўгаракларда 20.364 киши бешйиллик планни ўрганмоқда. Тўгаракларнинг кўпчилигида шу вақтгача 5—7 мартадан машғулот ўтказилди. Бундан ташқари, ВКП(б) тарихини ўрганиш учун илгари ташкил этилган 373 та кечки тўгаракда ва 76 та сиёсий тўгаракда 7.700 киши бешйиллик планни ўрганмоқда. Тўгаракларда жам'и 28 минг киши қатнашмоқда. Булардан 12.066 таси коммунистлардир.

Шаҳар ва район партия комитетларининг ходимлари бошланғич партия ташкилотларининг секретарьлари ва уларнинг ўринбосарлари ҳамда кўп тиражли газеталарнинг муҳаррирлари учун 18 соатга мўлжалланган программа юзасидан тўрт кунлик семинарлар ўтказилди. Шаҳар ва район партия комитетлари жам'и 35 семинар ташкил қилдилар. Бу семинарларда 4 мингга яқин киши қатнашди.

Бешйиллик планни лекциялар йўли блан пропаганда қилиш кенг уюштирилди. 1946 йил январь ойидан бошлаб, 1 июльгача шаҳарда 5.440 лекция ва доклад қилинди, бу лекция ва докладларни 571.888 киши эшитди, шу жумладан бешйиллик план тўғрисида 2.687 лекция ва доклад ўтказилиб, буларда 154.327 киши қатнашди.

Бешйиллик планнинг асосий вазифаларини пропаганда қилишда Совет Иттифоқининг асосий пахта кони бўлган Ўзбекистоннинг СССР халқ хўжалигини ривожлантиришдаги роли тушунтириб берилди. «Сталинча янги бешйиллик планда Ўзбекистон», «Ўзбекистонда 1946—1953 йиллар мобайнида пахтачиликни тиклаш ва янада юксалтириш сталинча программаси», «Ирригация қурилишининг асосий вазифалари» «Ўзбекистонда маданият, фан ва техникани янада ривожлантириш», «Сталинча янги бешйилликда Ўзбекистонни электрлаш», «Ўзбекистон саноатининг асосий вазифалари» деган мавзу'ларда ва бошқа мавзу'ларда лекциялар ўқилди.

Партия ва совет ташкилотларининг раҳбар ходимлари, чунончи ЎзК(б)П Марказий Комитети секретарининг электростанциялар бўйича ўринбосари ўртоқ Шубладзе, Сув хўжалиги министри ўртоқ Коддаев, НИХИ директори ўртоқ Мальцев, Давлат план комиссияси раисининг ўринбосари ўртоқ Эрлих, Молия министрининг ўринбосари ўртоқ Мернер, ЎзССР Фанлар академияси президентининг ўринбосари ўртоқ Саримсоқов, Чирчиқ қурилиши трестининг директори ўртоқ Аскоченский, Коммунал хўжалик министри ўртоқ Шомуродов, ЎзК(б)П Москва район комитетининг секретари ўртоқ Мельников ва бошқа ўртоқлар бешйиллик план тўғрисида доклад ҳамда лекция ўқидилар.

Ҳозирги вақтда шаҳар районларида бешйиллик план масалаларини мустақил ўрганаётган ва семинарларда лекция эшитган коммунистларнинг назарий конференциялари ва улар блан суҳбат ўтказилмоқда.

Шаҳар, район парткабинетлари ва заводлардаги парткабинетлар штатда бўлмаган лекторларга, пропагандистларга, агитколлективларнинг раҳбарларига ва бешйиллик планни мустақил ўрганаётган кишиларга катта ёрдам бермоқдалар, консультациялар ўтказмоқдалар, тегишли адабиёт танламоқдалар, халқ хўжалигининг айрим соҳаларига бағишлаб кўргазмалар уюштирмоқдалар.

Кейинги вақтларда кўргазмали агитация ишлари ҳам анча йўлга қўйилди. Сталин номли Тўқимачилик комбинати, Чкалов номли завод, Ташсельмаш ва Таштекстильмаш заводлари каби катта корхоналарда бешйиллик план плакатлар, диаграммалар блан акс эттирилди. Бу плакат ва диаграммаларда халқ хўжалигининг айрим тармоқлари, шунингдек заводларнинг планлари кўрсатилган.

Маҳаллалардаги аҳоли ўртасида агитация-оммавий ишлар унча яхши йўлга қўйилмаган. Октябрь районида сайловлар даврида 628 лекция ва доклад ўтказилган эди, март—июнь ойларида атиги 93 лекция ва доклад ўтказилди. Киров районида сайловлар даврида 13.900 марта суҳбат ўтказилган бўлса, март—июнь ойларида атиги 500 га яқин суҳбат ўтказилди. СССР Олий Советига сайловлар даврида яхши ишлаган агитпунктларнинг кўпи тарқалиб кетган, уларда шу вақтгача иш бошланмаган.

Ўзбек тилида лекция ва докладлар кам ўтказилмоқда. Тошкентда юқори ихтисосли маҳаллий кадрлар бўлишига қарамай, район партия комитетлари улардан тузук фойдаланмаётирлар.

Шаҳар партия комитети партия-совет ва хўжалик активларининг иқтисодий билимини ошириш мақсадида иқтисодий масалалар юзасидан ўқиладиган лекцияларнинг мавзу'ларини белгилади. Бу лекциялар орасида «Карл Маркс ва Ф. Энгельс иқтисодий та'лимотининг Ленин ва Сталин томонидан ривожлантирилиши», «Социалистик мулк — социализмнинг моддий-ишлабчиқариш негизи», «Социализм даврида қиммат ва пул қонуни», «Социализм жамиятида хўжалик ҳисоби, таннарх, баҳо ва фойда», «Корхоналарда учёт ва ҳисобот» деган мавзу'лар бор. Ҳозирги вақтда шаҳар ва район парткабинетларида шу масалалар юзасидан лекциялар уюштирилмоқда.

Яқинда ба'зи корхоналарда давлатга ҳисобот топшириш тартибининг бузилишини кўрсатадиган фактлар ма'лум бўлди. Бу ҳол партия ва совет ташкилотлари раҳбарларининг иқтисодий билимларини ўрганиши жуда зарур эканлигини исбот қилади. Тошкентдаги ба'зи корхоналарда (тўқимачилик комбинати, Тошкент музхонаси ва ҳоказо) кўзбўямачилик ва давлатни алдаш каби ҳоллар бўлган, ишлабчиқариш программаларининг бажарилиши ошириб кўрсатилган. Бунинг натижасида қонунга хилоф равишда давлатдан ўн ва юз минг сўмлаб мукофот олганлар. Бу корхоналардаги партия ташкилотларининг раҳбарлари хўжалик ходимларидан давлат интизомига қаттиқ риоя қилишни талаб этиш ўрнига, давлат манфаатларига хилоф ишларга кўпинча э'тиборсиз қараганлар. Партия ва совет ходимларининг иқтисодий соҳада кам ма'лумотли бўлишлари ҳам бундай ярамас ҳолларнинг юз беришига бирмунча сабаб бўлди. Партия ва совет ташкилотларининг ходимлари корхоналарнинг иш натижалари блан қизиқмайдилар, ҳисоботларни таҳлил этмайдилар, корхоналарнинг ишларига чуқур э'тибор бермайдилар, ўз корхоналарининг экономикасини пухта ўрганмайдилар.

Партия маорифи шаҳобчасида бешйиллик планни ўрганишда жиддий хато ва камчиликларга йўл қўйилмоқда. Сиёсий тўгараклар кўпинча мунтазам ишламайдилар, уларнинг ҳаммаси ихтисосли пропагандистлар блан та'минланган деб бўлмайди. Тошкент темир йўл узели вагон депосидаги сиёсий тўгаракда бир йил ичида еттидан ортиқ раҳбар келиб кетган. Ёш коммунистларнинг янги бешйиллик план вазифаларини ўрганишларига етарли даражада э'тибор қилинмаётир. Ба'зи тўгаракларда олий ма'лумотли коммунистлар блан бир қаторда етарли даражада умумий тайёргарлиги бўлмаган коммунистлар ҳам шуғулланмоқдалар. Кўп тўгаракларда шуғулланувчиларнинг состави бир хил эмас. Шу сабабдан, ба'зи тўгаракларнинг расмият учунгина иш олиб бораётганлигига ажабланиб бўлмайди. Партия маорифи шаҳобчаларида бешйиллик планни ўргана бошлаган ба'зи партия ташкилотлари «ВКП(б) тарихи қисқа курси» юзасидан машғулотларни тўхтатиб қўйдилар. Бундай қилиш мутлақо нотўғридир.

Бундай хато ва камчиликларнинг юз беришида шаҳар партия комитети ҳам айблидир. Шаҳар партия комитети бу соҳада бошланғич партия ташкилотларига етарли раҳбарлик қилмади ва хатоларни тузатиш учун ўз вақтида чора кўрмади.

Бешйиллик планни чуқур ўрганиш партиянинг ҳарбир а'зо ва кандидатининг бурчи, коммунистларнинг ўз билимларини ошириш, марксизм-ленинизм асосларини ўрганиш соҳасидаги ишларининг ажралмас қисмидир. Партия ташкилотлари ҳарбир коммунистнинг билим даражасини э'тиборга олиб, бешйиллик план тўғрисидаги Қонунни қайси шаклда ўрганиш кераклигини тавсия этишлари керак; тўгаракларнинг сонига берилиб кетмай, улардаги машғулотларнинг сифатини жиддий суратда яхшилаш, яхши тайёрлиги бўлган раҳбар ва пропагандистлар бўлган тақдирдагина тўгараклар ташкил қилишлари лозим.

Шуни ҳам уқдириб ўтиш лозимки ба'зи жойларда бешйиллик планни пропаганда қилиш корхонанинг амалий вазифалари блан боғлаб олиб борилмаётир. Партия ташкилотлари олинган мажбуриятларни бажариш учун, бешйиллик планни амалий пропаганда қилиш учун жиддий кураш олиб бормаётирлар.

Социалистик мусобақага раҳбарликни кучайтириш, мусобақачиларга амалий ёрдам бериш, корхоналардаги ташаббускорлар ва ихчамлаштирувчилар ҳаракатини кучайтириш — Сталинча бешйиллик планни тўла ва ошириб бажариш учун курашда партия ташкилотларининг энг муҳим вазифасидир.

Янги бешйиллик план вазифаларини меҳнаткашларга тушунтириш соҳасида агитация-пропаганда ишлари илгари анча кучайтирилган бўлса, ҳозир шаҳардаги ба'зи партия ташкилотлари бу ишни бўшаштириб юбордилар. Бу иш Октябрь районида, айниқса маҳаллаларда суст олиб борилмоқда. Август ойида деярлик ҳамма районларда лекция ва докладлар кам ўтказилди.

Шу муносабат блан ВКП(б) Марказий Комитетининг янги бешйиллик план вазифаларини тушунтириш ва белгиланган ишларни тўла ҳамда ошириб бажариш учун совет кишиларини сафарбар қилиш қисқа муддатли бир кампания бўлмай, балки ҳозирги даврда агитация-пропаганда ишларининг энг муҳим қисми эканлиги ҳақида берган кўрсатмасини эслатиб ўтиш зарур.

Тошкент шаҳар партия ташкилоти бу кўрсатмага амал қилиб, бу ишни ҳар жиҳатдан кучайтириш, СССР халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш Сталинча тўртинчи бешйиллик планини муваффақиятли суратда тўла ва ошириб бажаришга шаҳардаги барча меҳнаткашларни сафарбар қилиш учун пропаганда ва агитациянинг ҳамма воситаларидан — лекция, доклад, консультация, партия мактаблари, тўгараклар, радио ва матбуотдан кенг фойдаланиши лозим.

А. АЛЕКСАНДРОВСКИЙ.

ЎзК(б)П Тошкент шаҳар комитетининг пропаганда ва агитация бўйича секретари.

Репарациялар тўғрисидаги масалага доир

Румония, Булғория, Венгрия ва Финляндияга доир иқтисодий масалаларни кўручи комиссия мажлисида В. М. МОЛОТОВнинг 26 августда сўзлаган нутқи

(БОШИ УЧИНЧИ БЕТДА)

Шуни айтиб ўтишим керакки, бу модда ярш шартларига нисбатан бир тузатиш киргизилган эди: сулҳ шартномаси лойиҳасида репарацияларни тўлаш муддати совет ҳукуматининг ташаббуси блан олти йил эмас, балки саккиз йил қилиб кўрсатилди. Совет ҳукумати Румония демократик ҳукуматининг репарацияларни тўлашига енгиллик бериш учун шундай қилди. Совет ҳукумати Румониянинг репарация ҳақларини тўлаши учун бошқа енгилликлар ҳам берди. Бунинг учун совет ҳукумати блан Румония ҳукумати ўртасида тегишли битимлар тузилди. Иккинчи томондан, ҳаммага ма'лумки, яраш шартлари имзоланган вақтда Румониянинг демократик ҳукумати яраш шартларига тамомила рози бўлган эди ва, жумладан, 300 миллион доллар миқдоридаги репарация суммасига ва репарацияларни тўлаш юзасидан яраш шартларида ёзилган тартибга ҳам тамомила рози бўлган эди.

Бунинг устига, Румония ташқи ишлар министри Татареску жаноблари 13 августда Конференцияда гапириб, қуйидагиларни айтди:

«Иттифоқчи ва бирлашган давлатларга тўлашимиз лозим бўлган репарациялар масаласига келганда, биз Совет Иттифоқи тўғрисида гапирмай ўтаолмаймиз. Совет Иттифоқи бошқа ҳарқандай давлатдан кўра, Румониядан тўла репарация тўлашни талаб қилишга ҳақлидир. Лекин, шунга қарамай, Совет Иттифоқи Румониянинг айби блан ўзига етказилган зарарларнинг атиги бешдан бир қисмини ундириб олиш тўғрисидаги талаб блан чекланди».

Шундай қилиб, Татареску жаноблари Румония ҳукумати номидан гапириб, бу репарациялар Совет Иттифоқи томонидан қўйилган асосли талаб эканлигини ва бу репарациялар румин қўшинларининг Совет Иттифоқига етказган зарарларининг атиги бешдан бир қисмидан иборат эканлигини э'тироф қилади. Бу масалада унинг ҳечқандай э'тирози йўқ.

Совет Иттифоқининг бу талаби ҳаққоний талаб эканлигида баҳс бўлиши мумкин эмас. Демократик мамлакатлардаги жамоат арбоблари бу талабнинг адолатли ва асосли талаб эканлиги тўғрисида жуда кўп гапирганликларини айтиб ўтиш мумкин.

III

Австралия делегациясининг хато таклифлари

Аммо, Австралия делегацияси бошқача фикрда эканлигини кўриб турибсиз. Австралия делегацияси ўзини Румониянинг манфаатлари тўғрисида Румония ҳукуматидан кўпроқ ғамхўрлик қилаётгандек кўрсатмоқчи бўлади. Совет Иттифоқи, Буюк Британия ва Америка Қўшма Штатлари бу тўғридаги қарорни икки марта батафсил муҳокама қилиб ма'қуллаган эдилар. Австралия делегацияси эса, бу масалани мазкур мамлакатлардан кўра яхшироқ тушунамиз, деб кимнидир ишонтиришга ҳаракат қилмоқда.

Австралия делегацияси бизга Румониянинг Совет Иттифоқига репарация ҳақларини тўлаши зарур деган фикрга асосан қўшилганлигини айтади, Австралия делегацияси бугун бу ерда яхши ниятда эканлигини кўп марта сўзлади. Аммо, гап яхши ният тўғрисида айтилган гапларнинг миқдорида эмас. «Ният яхшию, лекин бажарилмайди» деб айтадилар. Австралия делегациясининг яхши ният ҳақидаги гаплари эмас, балки у тақдим этган таклифларнинг ҳақиқий аҳамияти бизни қизиқтиради.

Хўш, Австралия делегацияси нимани таклиф қилади?

Австралия делегацияси, Конференцияда репарациялар миқдори белгиланмасин ва бу масала олти ойдан кейин қараб чиқилсин, бунинг учун етти давлат вакилларидан иборат комиссия тузилсин, Совет Иттифоқига репарация ҳақларини тўлаш шунгача тўхтатиб турилсин, деб таклиф қилади. Бу делегациянинг биринчи таклифи ана шундан иборат.

Репарациялар миқдори белгиланганку. Румония 300 миллион доллар миқдоридаги репарациянинг 86 миллион долларини Совет Иттифоқига тўлади. Бу ҳақиқат эмасми? Шу блан бирга Румония репарациялар юзасидан ўз зиммасига юклатилган мажбуриятларнинг тўғри эканлигини э'тироф қилиб келди ва э'тироф қилмоқда. Лекин, шунга қарамай, Австралия делегацияси яраш битимининг энг муҳим шартларидан бирини ўчириб ташлашни, ҳеч кераги бўлмаган комиссияда репарациялар ҳақидаги мунозарани олти ой чўзишни ва икки йилдан буён Румония ҳукумати виждонан бажариб келаётган репарация ҳақларининг тўланишига халақит беришни таклиф этмоқда.

Шундай бир манзара пайдо бўлади: Австралия делегацияси оғизда репарацияларни тўлашга тарафдор бўлгани ҳолда, унинг таклифи амалда репарация ҳақларини тўламасликка олиб боради.

Австралия делегациясининг иккинчи таклифи репарация ҳақларини яраш шартларида кўрсатилганидек Румония молларини етказиб бериш тартибида эмас, балки ёки доллар блан ёхуд фунт стерлинг блан тўлашдан иборат.

Аммо, Австралия делегациясининг бу таклифи нимани кўрсатади? Бу, Румонияни Америка долларлари ва инглиз фунт стерлингларини қўлга киритиш учун ўз молларини чет элларда арзон сотишга мажбур қилиш демакдир. Бу эса, Румонияга мутлақо зарарлидир. Аммо. Америка Қўшма Штатлари ва Англиядаги ма'лум доиралар буни ма'қуллашлари мумкин. Австралия делегацияси бундай тартибни нима учундир адолатли деб ҳисоблайди. Америка Қўшма Штатлари ва Буюк Британиядаги ба'зи доираларнинг фикрича бундай тартиб ҳам тўғри бўлиши мумкин. Аммо, бу тартиб Румония учун катта қийинчиликлар туғдиради ва уни асоратда қолдириши мумкин. Австралия делегацияси долларлари ва фунт стерлинглари кўп бўлганларга зўр бериб ўз хизматини таклиф этади, ҳолбуки Румония ундан буни сўраётгани йўқ, бу доллар ва фунт стерлинглар Румонияни ғоят мушкул аҳволга солади, репарациялардан манфаатдор бўлган СССР ҳам Австралия делегациясидан ана шу хизматни илтимос қилаётгани йўқ. Бунга, Австралия делегацияси Румониянинг манфаатлари тўғрисида ғамхўрлик қилаётир, деган важ келтирилади. Йўқ, бундай эмас. Бу ерда доллар тўғрисида ёки фунт стерлинг тўғрисида ёхуд бошқа бирон нарса тўғрисида ғамхўрлик қилинаётган бўлса керак. Аммо, Румония манфаатларининг бунга қандай дахли бор?

Агар Румониянинг манфаатларини шу хилда ҳимоя қиладиган бўлсак, бундай «ғамхўрлик» уни жуда қийин аҳволга солиб қўяди. Бу ҳол Румонияни доллар, фунт стерлинглар асоратига дучор қиладики, бунга йўл қўйиш мумкин эмас. Румонияга бу хилда ёрдам бериш керак эмас. Румонияга унинг саноат ва қишлоқ хўжалигини тиклаш ҳамда ривожлантиришда, унинг ўз валютасини мустаҳкамлашда ёрдам бериш керак, токи Румония ўз саноатини ривожлантириш ва мамлакат ичкарисида кўпроқ мол ишлаб чиқариш йўли блан ўз мажбуриятларини бажара олсин. Австралия делегацияси ўз таклифи блан Румонияга ёрдам беришни истаган бўлса, амалда ёрдам бериш ўрнига унга зарар келтиради. Ҳарҳолда Австралия делегациясидан ҳечким бундай ёрдамни сўраган эмас.

Бундан нима келиб чиқади? Австралия делегацияси сўзда Румония манфаатларини қувватлаш, репарациялар ҳақини тўлаш тарафдори, аммо амалда эса, унинг таклифи Румонияга зарар етказади ва Совет Иттифоқига репарация ҳақларининг тўланишига ҳалақит беради.

IV.

Австралиянинг таклифлари рад этилиши лозим

Австралия делегацияси нима қилаётганини тушинадими? Австралия делегациясининг таклифи, Конференция репарациялар миқдорини белгиламасин, дейишдан иборат, ҳолбуки репарациялар миқдори кўпданоқ белгиланган ва репарация ҳақлари тўлаб келинмоқда ва бунга Румония ҳукумати ҳечқандай э'тироз билдирмаётир. Австралия делегациясининг, репарациялар миқдори ҳақидаги масалани 6 ойгача ҳал этмай қолдириш керак, деган таклифи амалда Совет Иттифоқига репарация ҳақларини тўлашга ҳалақит беришни кўрсатади. Агар шундай қилинганида, бу ҳол Украина, Қримнинг ва СССРдаги бошқа областьларнинг немис, румин босқинчилар ва бошқа босқинчилар томонидан вайрон қилинган районларини тиклашга оғир зарба берган бўлур эди. Бу ҳол бу районларда саноат ва қишлоқ хўжалигини тиклашга, мактаб ва касалхоналарни тиклашга катта зарар етказган бўлур эди ва даставвал, Совет Иттифоқининг ана шу районларидаги аҳолини қаттиқ ҳафа қилган бўлур эди. Совет Иттифоқида агрессиядан зарар кўрган районларни тиклашга шу хилда зарба беришнинг кимга кераги бор? Румония тўлаши лозим бўлган репарация ҳақларининг тўланишига нима учун ҳалақит бериш керак? Украина, Қримнинг талончи душман томонидан босиб олиниб вайрон қилинган районларини ва Совет Иттифоқидаги бошқа шундай территорияларни тиклашга нечун ҳалақит бериш керак?

Австралия делегацияси репарация ҳақларини тўлаш юзасидан икки йилдан буён амалда бўлган тартибнинг ўзгартирилишини талаб қилади. Австралия делегацияси репарация ҳақларини доллар ва фунт стерлинглар блан тўлай бошлашни таклиф этади. Румониянинг ана шу доллар ва фунт стерлингларни олиши қийин. Шу блан бирга СССР ҳам буни мақбул деб ҳисобламайди. Ҳар икки мамлакат, я'ни Совет Иттифоқи ҳам, Румония ҳам репарация ҳақларини мол блан тўлаш юзасидан амалда бўлган тартибни мақбул деб биладилар. Лекин, шунга қарамай, Австралия делегацияси масалага ўринсиз аралашуви блан Румония ва Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларни бузмоқчи бўлади. Австралия делегацияси Совет Иттифоқи блан Румония ўртасида мавжуд бўлган битимни бекор қилишни ва бу битимни чипакка чиқаришни таклиф этади. Совет Иттифоқи блан Румония ўртасидаги муносабатларни бузишни истаган кишиларгагина бу нарса фойдали бўлиши мумкин. Аммо, Австралия делегациясидаги жаноблар, шуни билиб қўйинглар, совет кишилари ҳам, Румониядаги кенг демократик доиралар ҳам мавжуд дўстона муносабатларни бузиш уёқда турсин, балки ҳар икки мамлакат манфаатлари юзасидан бу муносабатларни янада кучайтиришга интиладилар. Бу, барча демократик мамлакатларнинг манфаатларига ҳам мувофиқдир. Сизларнинг таклифингиз Румония блан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстликни бузиши, Румония блан Совет Иттифоқи ўртасида ўрнатилган дўстона муносабатларга путур етказиши мумкин, ҳалос. Австралия ёки Австралия халқи бундан манфаатдор, деб ўйламайман. Австралия делегацияси ўз таклифларининг қандай оқибатларга сабаб бўлишини тушиниб олса, ана шу нотўғри ва зарарли таклифларни ҳимоя қилмайди деб ўйлайман.

Австралия делегацияси Конференциянинг ўзи Румония тўлаши лозим бўлган репарациялар миқдорини белгилаш масаласини ҳал қилмасин, Конференция бу масалани бирнеча давлат вакилларидан тузиладиган комиссия ихтиёрига топширсин, бу комиссия шу масала юзасидан яна 6 ой мобайнида мунозара олиб бориши керак, деб таклиф қилганини биласиз. Аммо, бу таклифга қўшилинса, у ҳолда Европадаги тинчликка катта зарба берилган бўлур эди. Бунга шубҳа бўлиши мумкин эмас. Дарҳақиқат, сулҳ шартномаларидаги муҳим масалалар юзасидан қарор қабул қилишни яна кечиктириш Европада мустаҳкам тинчлик ўрнатишга ёрдам берадими? Демократик давлатлар иттифоқчи мамлакатлар блан Германиянинг илгариги шериклари бўлмиш мамлакатлар ўртасида ҳал этилган масалаларнинг эндиликда очиқ ҳолда қолдирилиб, аввал қабул қилинган қарорларнинг йўқ қилинишидан манфаатдорми? Европада мустаҳкам тинчлик бўлишини истаган киши бундай таклифларни қувватлай оладими? Йўқ. Европада мустаҳкам тинчлик ўрнатишни истамаган кишиларгина бундай таклифни қувватлай оладилар. Тинчлик манфаатларини қадрлаган ва Европада мустаҳкам тинчлик бўлишини чин кўнгилдан истаган киши, ўз таклифларининг қандай оқибатларга сабаб бўлишини тушунса, бундай таклифларни тақдим этаолмайди.

Конференцияда, ба'зи муҳим масалаларни қараб чиқишни бир йилга кечиктириш керак, деган таклифлар бўлди. Австралия делегацияси худди шу йўлдан бормоқда. Сулҳ Конференцияси ўртага қўйиладиган янги масалаларни ҳал этмай очиқ ҳолда қолдираберса, бу масалаларни Конференциядан кейин қаердадир иш кўрадиган комиссияларнинг қарамоғига ҳавола қилса, бундан нима келиб чиқади? Ахир, тасодифий бир комиссиянинг қарори Конференцияда баён қилинган фикрга нисбатан ёки Ташқи Ишлар Министрлари Кенгашининг чиқарган қарорига нисбатан э'тиборлироқ бўладими? Ҳечким бундай фикрга қўшилаолмайди. Бундай таклифнинг қабул қилиниши амалда Сулҳ Конференциясининг обрўсини туширади ва Европада тинчлик ишига зарар етказади. Сулҳ шартномаларининг ҳаммасидаги репарациялар масаласини 6 ой мобайнида нома'қул бир комиссиянинг қарамоғига ҳавола қилишни ва бинобарин, бу масалани ҳал этмай очиқ ҳолда қолдиришни таклиф эттан Австралия делегациясининг йўлидан борадиган бўлсак, у ҳолда ҳал этилмаган масалалар кўпаяберади ва бу Сулҳ Конференцияси ҳечқандай жиддий аҳамиятга эга бўлмай қолади. Совет делегацияси бундай ҳатти-ҳаракатга асло қўшилаолмайди.

Юқорида айтилган гаплардан кейин, Австралия делегациясининг Румония блан ва Германиянинг илгариги бошқа шерикларини блан тузиладиган сулҳ шартномаси лойиҳасига киргизган тузатишлари беҳуда ва зарарли эканлиги тамомила аён бўлиб қолади. Бу хилдаги тузатишлар бизга ёрдам бермайди, балки Конференциянинг ишларини чалкашлаштириши мумкин, ҳалос.

Аммо, Австралия делегациясининг таклифлари Австралиянинг миллий манфаатлари блан бирор даражада боғланган бўлиши мумкинми? Бу таклифларнинг Австралия миллий манфаатлари блан ҳечқандай алоқаси йўқ эканлигини билиш қийин эмас. Австралия халқи сулҳ тўғрисидаги муҳим масалани номуайян бир вақтга кечиктиришимизни, Конференциянинг энг катта масалаларни ҳал этмай тарқалиб кетишини ва яраш шартларида қабул қилинган қарорларни бузиб бекор қилишни истамайди, албатта. Австралиядаги айрим кишилар, шунингдек мустаҳкам тинчлик ўрнатиш мақсадига бегона бўлган ва лойқа сувда балиқ тутишни севадиган австралияли бўлмаган тескаричиларгина шундай хатоларга йўл қўйишлари мумкин. Аммо, бу ишга Австралия халқининг қандай дахли бор? Бошқа ҳамма сулҳпарвар халқлар каби Австралия халқи ҳам Европада ва бутун дун'ёда мустаҳкам тинчлик ўрнатишга интилмоқда. Бу Конференция шу соҳада Австралия халқига ёрдам беради. Конференциямизда демократик давлатларнинг вакиллари қатнашмоқда. Конференция тескаричи кучларга ёрдам беришни истамайди. Сулҳ шартномаларига доир муҳим масалалар тўғрисида чиқариладиган қарорларнинг кечиктирилиши ана шу тескаричи кучларнинг империалистик мақсадларига муносиб бўлиши мумкин. Сулҳ Конференцияси агрессиядан жафо чеккан халқларнинг ана шу зарарни адолатли суратда ундириб олишлари учун ўз қўлидан келган ҳамма чорани кўриши керак, шу блан бирга бу Конференция сулҳ шартномаларида кўтарилган масалаларни дарҳол ҳал этиш учун тўғри йўл кўрсатиши лозим, чунки бу чора бир қарор ва мустаҳкам тинчлик ўрнатиш манфаатларига мувофиқдир.

Австралия делегациясининг тузатишларини кимлар қабул қилаолади? Австралия делегацияси ўз тузатишлари тўғрисида яна бир марта фикр юргизса, ўз тузатишлари сулҳ шартномаларига доир асосий масалаларни ҳал этишни мумкин қадар кечиктириш ва чалкашлаштиришни истаган кишиларгагина фойдали эканлигини пайқаган бўлур эди, албатта. Агар Конференциямизда, илгариги агрессорларнинг ҳимоячиси бўлганида эди, у шу хилдаги таклиф ва тузатишларни қувватлаган бўлур эди. Аммо, бу Конференцияда агрессор ҳимоячиларининг бўлиши кимга керак? Австралия делегацияси Сулҳ Конференциясида агрессорларнинг ҳимоячиларига ўрин йўқ, деган фикрга албатта қўшилса керак. Аммо, бу ҳолда тегишли ҳулосаларни чиқариш ва Австралия делегацияси таклиф этган хато тузатишларни қувватламаслик керак.

Ниҳоят, демократик мамлакатлардаги афкор оммани ҳам эсга олиб ўтиш керак. Бу афкор оммани менсимаслик ярамайди. Ана шу ижтимоий доиралар Сулҳ Конференциясининг ҳамма ишини доим э'тибор блан кузатиб турибдилар. Модомики шундай экан, демократик доираларда Австралия делегациясининг таклифи адолат манфаатларига ва Европада мустаҳкам тинчлик ўрнатиш манфаатларига муносибдир, деб кимни ишонтириш мумкин, деган саволни ўз-ўзингизга бериб кўрингиз. Демократик жамоат доиралари Австралия делегациясининг таклифларини ма'қуллай олмайдилар. Илгариги қабул қилинган битимларни бузучи бу таклифлар агрессиядан зарар кўрган мамлакатларга, масалан, Совет Иттифоқи каби мамлакатларга жуда катта зарар етказади. Бу таклифлар уруш йилларида тўпланган доллар ва фунт стерлинглар блан бойиган ҳолда, уруш натижасида заифлашиб қолган мамлакатларни иқтисодий жиҳатдан эзучи мамлакатларга фойдалидир. Сулҳ шартномаларидаги репарациялар каби муҳим масалаларни узил-кесил ҳал этишни кечиктиришни назарда тутган бу таклифлар мустаҳкам тинчлик ўрнатишга ёрдам бериш йўлидаги ҳаракатларга қаттиқ зарба беради. Энди Австралия делегациясининг таклифлари нақадар нотўғри ва зарарли эканлиги, шунингдек демократик мамлакатлардаги жамоат доираларининг бу таклифларни асло ма'қулламасликлари аёндир.

Шу сабабдан, Австралия делегацияси ўзининг зарарли тузатишларидан воз кечади ва ҳарҳолда бу таклифлар Конференцияда қувватланмаслиги керак деб ишонишни истар эдим.

Австралия делегациясининг репарациялар масаласидаги таклифлари хато ва зарарли бўлганлиги сабабли, совет делегацияси бу таклифларни рад этишни таклиф қилади.

Шу блан бирга совет делегацияси репарациялар масаласида Ташқи ишлар министрлари кенгашининг таклифини ма'қуллашни таклиф этади. Яхши ўйлаб тузилган бу таклиф агрессиядан зарар кўрган мамлакатларнинг ҳаққоний талабларига ва узоқ давом этадиган мустаҳкам тинчлик ўрнатиш манфаатларига муносибдир.

ТАСС РАДДИЯСИ

Яқинда, Хитойда чиқадиган «Шэньбао» газетаси Вашингтондаги мухбирининг хабарини э'лон қилди. Бу хабарда айтилишича, Потсдамдаги музокаралар вақтида Қўшма Штатлар, Совет Иттифоқи ва Буюк Британия ўртасида Хитой учун зарарли бўлган яширин битим имзоланган эмиш. Шу газетанинг ёзишича, шундай битим тузилганлиги тўғрисидаги хабарлар кейинги ҳафта ичида Америка Қўшма Штатларида тарқалган.

ТАСС, бу хабар бутунлай асоссиз бўлиб, очиқдан-очиқ игвогарлик мақсадида тўқилган уйдирма деб айтишга вакил қилинган.

Маршал Титонинг мухбирлар берган саволларга жавоби

БЕЛГРАД, 24 август (ТАСС). ТАНЮГ агентлиги Бледдан хабар қилади: Америка аэропланларининг Югославия чегарасини бузаётганликлари муносабати блан маршал Тито 23 августда инглиз ва Америка журналистларининг бир қанча саволларига жавоб берди.

Савол: Сиз Югославия чегараси қасддан бузилаётир деб ҳисоблайсизми, агар қасддан бузилаётган бўлса, бу қандай мақсад блан қилинаётир деб ўйлайсиз?

Жавоб: Уруш тамом бўлгандан кейин, даставвал Югославия ҳарбий ма'мурларнинг билдирган кўп норозиликларига, кейинчалик Югославия Федератив Халқ Республикаси ҳукуматининг иттифоқчи ҳукуматларга топширган ноталарига қарамай, Югославия чегарасининг қайта-қайта бузилиши бу учишларнинг қасддан қилинаётганлигини аниқ кўрсатади. Бизнинг чуқур ишончимизга кўра, иттифоқчи ҳарбий аэропланлар — ҳар хил типдаги қиручи ва бомбардимончи аэропланларнинг ва ҳатто «Учар қал'а» типидаги аэропланларнинг территориямиз устидан учиб ўтиши, биринчидан, даставвал ҳарбий кучни намойиш қилиш ва кўрсатишни, ватанпарвар аҳолимизни қўрқитишни, иккинчидан, халққа қарши унсурларни руҳлантиришни кўзда тутади. Сўнгра, фақат ҳарбий аэропланларнигина эмас, балки ҳарбий транспорт аэропланларининг ҳам мамлакатимиз устидан учиб ўтиши «Б» доирасини ва бошқа чегараларни қўриқловчи ҳарбий қисмларимиз жойлашган районларни кузатишни мақсад қилиб қўяди. Сўнгра, иттифоқчи транспорт ва граждан аэропланларининг Юқори Словенияда территориямиз устидан доимо учиб ўтиши тасодифий бир ҳол ёки ҳаво ёмон бўлганлиги сабабли адашиш натижаси бўлмасдан, балки иттифоқчи учувчиларнинг қасддан ва ўзбошимчалик блан қилаётган ҳаракатларидир. Бу учувчилар мамлакатимизнинг мустақиллигини ҳурмат қилмайдилар ва, ўзлари э'тироф қилишича, йўлни қисқартиш учун мамлакатимиз устидан рухсатсиз учиб ўтмоқдалар.

Савол: Америка аэропланлари келгусида рухсатсиз Югославия территориясидан яна учиб ўтадиган бўлса, 9 ва 19 августдагидек чора кўриладими?

Жавоб: Йўқ. Бизнинг айбимиз блан бўлмаган сабабга биноан бахтсизлик блан тугаган иккинчи воқиадан кейин рухсатсиз ёки заруриятсиз чегарамизни бузган транспорт аэропланларини ўққа тутмаслик, балки уларга ерга қўнишни таклиф этиш, агар аэропланлар бунга қулоқ солмаса, уларнинг номерини ва қайси мамлакатга мансуб эканлигини ёзиб олиш тўғрисида дарҳол қаттиқ буйруқ берилди. Бундай ҳолларда ҳукумат ўзи мувофиқ деб топган чорани кўради.

Савол: Адашиб қолган ёки ҳалокатга учраган Америка аэропланларига ёрдам бериш учун Америка блан Югославия ўзаро қандай қилиб келишса бўлар эди?

Жавоб: Бунга эришиш жуда осон. Ўтган урушда биз ҳалокатга учраган иттифоқчи учувчиларга ҳар қандай қурбонлар бериб бўлса ҳам ёрдам беришга тайёр эканлигимизни кўрсатдик. Менинг фикримча, бунга қуйидаги йўл блан эришиш мумкин: адашган ёки ҳалокатга учраган аэроплан ёрдам бериш кераклиги ёки йўлдан адашганлиги тўғрисида бир усул блан сигнал беради. Шундай қилганда, ҳарбий ва бошқа ма'мурларимиз қўлларидан келган ёрдамни берадилар, бунга ишонсангиз бўлади.

Савол: Ерга қўнишни таклиф этиш учун халқаро миқ'ёсда қандай сигнал қабул қилинган ва қайси мамлакатлар бу сигналдан фойдаланаётир?

Жавоб: Мен аниқ билмайман, менинг фикримча, бундай сигнал бир қанотни қаттиқ силкитишдан иборат бўлса керак.

Савол: Сиз 9 августда юз берган воқиани ўз кўзим блан кўрдим деган эдингиз. Шу воқиа тўғрисида сизнинг таассуротингизни билишимиз мумкинми?

Жавоб: Мен бу воқиани уч километр масофадан кузатиб турдим. Авиация моторининг овози менинг диққатимни жалб қилди. Мен даставвал транспорт аэропланни теварагида учиб юрган қиручи аэропланимизни кўрдим, сўнгра бирданига пулемётдан ўқ узилганлигини эшитдим, шундан кейин бир нарса ерга қаттиқ урилганлигини эшитдим. Мен бу ҳодиса тўғрисида дарҳол ахборот беришни буюрдим. Икки соатдан кейин менга шундай ахборот берилди: битта Америка аэроплани Любляна устида учиб юрган, қиручи аэроплан парвоз этиб унга ерга қўнишни ишора қилгач, бу аэроплан шарқи-жанубий томонга бурилиб кетган, лекин яна қайтарилган ва иккита қиручи аэропланимиз ерга қўниш тўғрисида берган ишораларга итоат қилмай, Австрия чегараси томонига учишини зўр бериб давом эттирган. Бир қиручи аэроплан Америка аэропланининг ёнидан ўтиб, қўниш тўғрисида қўли блан ишора қилган. Лекин аэроплан итоат қилмаган.

Ҳақиқий аҳвол ана шундай. Афсуски, буни бузиб кўрсатмоқдалар ва Югославияни иттифоқчилар ўртасидаги муносабатларни бузаётган қандайдир бир катта жиноятчи деб кўрсатмоқчи бўладилар.

Ҳақиқатда эса, Югославия фақат ўз мустақиллигини ҳурмат этишдан бошқа ҳеч нарсани талаб қилмайди. Югославия ҳозиргача бундай ҳолларга кўп чидаб келди.

ТАНЮГ АГЕНТЛИГИНИНГ БИЛДИРИШИ

БЕЛГРАД, 25 август (ТАСС). Бугун кундузи ТАНЮГ агентлигининг ишончли манба'лардан олган ахбороти э'лон қилинди. Бу ахборотда қуйидагилар айтилади: «Ма'лум можаролардан кейин ҳам инглиз ва америка аэропланлари ҳар куни ҳеч рухсат олмай ва хабар бермай, Югославия территориясидан учиб ўтдилар». Агентликнинг ахборотида яна айтилишича, 10 августдан 20 августгача Англия ва Американинг 110 ҳарбий аэроплани Югославия территориясидан учиб ўтган, бундан 91 таси ҳарбий аэропландир. Бу ҳарбий аэропланлардан 34 таси қиручи аэроплан ва 57 таси бомбардимончи аэропландир. 13 августдагина 33 аэроплан Югославия территориясидан учиб ўтди, булардан 31 таси ҳарбий аэропландир. Бу ҳарбий аэропланларнинг 9 таси қиручи аэроплан ва 22 таси бомбардимончи аэропландир. 16 август мобайнида 17 аэроплан, шу жумладан 2 қиручи аэроплан ва 11 бомбардимончи аэроплан Югославия устидан учиб ўтди.

АНГЛИЯНИНГ ПОЛЬШАГА ТОПШИРГАН НОТАСИ ТЎҒРИСИДА

ВАРШАВА, 24 август (ТАСС). Польшада сайловлар ўтказилиши тўғрисида Америка Қўшма Штатлари ва Буюк Британия томонидан топширилган ноталар муносабати блан Польша ташқи ишлар министрлигининг матбуот департаментида чақирилган матбуот конференциясида матбуот департаментининг директори генерал Грош мухбирлар томонидан берилган саволларга жавоб қайтариб, Польша ҳукумати ҳозирги вақтда бу ноталарни ўрганаётир деди. «Броқ мен ҳозирнинг ўзидаёқ айтишим мумкинки, — деди у, — ҳукуматимиз ҳар икки нотада, айниқса Англия нотасида баён қилинган фикрлардан таажжубланмоқда, чунки бу нота давлатимизнинг ички ишларига мудоҳала қилишни кўзда тутади. Ички ишларимизга бундай аралашиш Польшанинг ўз устига олган мажбуриятларига тўғри келмайди ва унинг мустақиллиги принципларига хилофдир».

Грош, Буюк Британиянинг Польша олтинини қайтариб бериш тўғрисидаги битимни тасдиқлашни кечиктириш блан таҳдид қилаётганлиги тўғрисидаги саволга жавоб қайтариб, бундай деди: «Буюк Британия Польшанинг олтинидан ҳукуматимизга та'сир қилиш мақсадида фойдаланмоқда. Ҳукуматимиз буни бирнеча марта кўрсатиб ўтган эди. Агар америкалилар та'сир қилаётган бўлсалар, улар та'сир қилиш воситаси сифатида ўз олтинларидан фойдаланмоқдалар. Буюк Британия эса, Польша давлатига қарашли олтин блан унга та'сир қилаётир. Буюк Британия бу олтинни қонунга хилоф равишда ушлаб турмоқда».

Мас'ул муҳаррир:
С. РАЖАБОВ.

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА ТЕАТРИДА — 28 августда кундуз Қалтис ҳазил, кечқурун Муҳаббат, 29 августда кундуз ва кечқурун Муҳаббат, 30 августда кечқурун Бой ила хизматчи.

ЎзОПЕРА ТЕАТРИДА («Свердлов» театри биносида) — 28 августда Лайли ва Мажнун.

29 августда Бўрон. ЎзССР халқ артистлари, хизмат кўрсатган артистлар ва театр солистлари қатнашади. Дирижёр—Сталин мукофоти лауреати ЎзССР халқ артисти Мухтор Ашрафий.

МУКИМИЙ ТЕАТРИДА (Пушкин номли боғ, ёзги театр) — 28 ва 29 августда Тоҳир ва Зуҳра, 30 августда Нурхон.

МУҚИМИЙ ТЕАТРИДА (қишки бинода, Навоий кўчаси, 69-нчи уй) — 28 ва 29 августда кундуз Майсаранинг иши, 28 ва 29 августда кечқурун концертлар.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ РЕСПУБЛИКА МУЗИКА ТЕАТРИДА (Беш'ёғочдаги Тошсовет театри биносида) — 28 ва 29 август кундуз соат 12 да концертлар, 28 ва 29 август кеч соат 9 да Тоҳир ва Зуҳра, 30 август кеч соат 9 да Хўжа Насриддин.

ОХУНБОБОЕВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ЁШ ТАМОШАБИНЛАР ТЕАТРИДА (Ҳамза кўчаси, 8-нчи уй) — 28 август кундуз соат 12 да Шаҳзода Иван ҳақида эртак, кундуз соат 4 да Шерзод ва Гулшод, кеч соат 9 да концерт.

29 август кундуз соат 12 да Капитан Бахметьев, кундуз соат 4 да Шерзод ва Гулшод, кеч соат 9 да концерт.

30 август кундуз соат 4 да Камбағаллик айб эмас, кеч соат 9 да Тоҳирнинг ханжари.

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОТ-ФРОНТ» — Кечаларнинг бирида; «НАВОИЙ» — Аламаслар дараси; «9-нчи МАЙ» — Сирли кристалл; «ОКТЯБРЬ»— Осмон секинюрари, 29 августдан Насриддин афанди (ўзбек тилида); «ВАТАН» — Аршин мол олон; «ХЕВА» —Гумаштанинг синглиси; «ИСКРА» — янги бадиий фильм Озод қилинган ер; «УДАРНИК»— Тракторчилар; «ТЕЛЬМАН»—Икки жангчи; «ПОБЕДА» — янги бадиий фильм Қасам; «ВЕСНА» — Фил ҳайдовчи бола.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ИСКРА» — кундуз ва кечқурун иккала залда Шўх йигитлар; «ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун Тўй, 29 августдан Лермонтов; «НОВОСТИ ДНЯ»— кундуз ва кечқурун Тўрт юрак; «ПОБЕДА» — кечқурун Сенга, Фронт.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, Алексеев кўчаси, № 8. РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: мас'ул муҳаррир ва унинг қабулхонаси — 36545, мас'ул муҳаррир ўринбосари — 32916, мас'ул секретарь — 31638, мас'ул секретарь ўринбосари — 33468, партия бўлими — 34780, совет қурилиши бўлими — 31226, қишлоқ хўжалиги бўлими — 33469, саноат бўлими — 31048, хатлар бўлими — 32347. Нашриёт директори — 34786
Тошкент шаҳар «Правда Востока» ва «Қизил Ўзбекистон» босмахонаси. Тиражи 64,5 минг № 63 Р.00940.